

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-ÚCCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 62 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Brassóban egy hónap 70 lej
negyedévre 190, fél évre 360, egy évre 680 és 10 lej kézbesítési
díj. - Videkre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej
Külföldre negyedévre 370, fél évre 720, egész évre 1400 lej

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

HÍRDETESEK: Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITERADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APROHÍRDETESEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

A szovjetek

tanácsától nem lehet elvitatni, hogy dip-
lomáciai téren nagyszerű sikerei van-
nak. Miután a hazai ellenforradalmáro-
kat véres elnyomás útján ártalmatlanná
tette, az európai nagyhatalmakat kény-
szerítette alázasos kapitulációra.

Első nagy diadala, ép a genuai kon-
ferencia bombája gyanánt, a Németor-
szággal kötött szerződés volt. Aztán a fa-
siszta Olaszországgal, sőt, Uram bocsá!
a római Szentszékekkel való egyezés kel-
lett óriási feltűnést. Aztán a munkáspárti
brit kormány következett, lázongó bosz-
szuságára és tiltakozására a polgári pár-
toknak. Közben, hogy a szenzáció még
kiadósabb legyen »Horthy Magyarorszá-
ga« létesített megállapodást Kun Béla
protektoraival. Végül a cári Oroszország
egykori rajongó szövetségese, Franciaor-
szág hódolt be a szovjetek moszkvai ta-
nácsának.

Történelmi filozófusok, sőt historiai
Lombrosók is vastag tanulmányokat ír-
hatnának ezekről az abnormis kapaso-
latokról. másszóval a legdrasztikusabb ér-
dekházasságokról; nekünk azonban jám-
bor és avatatlan polgároknak úgy kell
vennünk e diplomáciai perversitást, a
hogy adódik s a szent világbéke nevében
még gratulálnunk is kell az egymás ke-
blére boruló pároknak.

Oroszország tudvalevőleg kívül áll a
békeszerződéseken; a háború likvidálá-
sából támadt új alakulatokat nem szente-
sítette a hozzájárulásával; Lengyelország
kiválását az orosz birodalomból csak
kényszerűen fogadta el, Besszarábiának
Romániához tartozását makacsul vonako-
dik elismerni. S ime, ugyanazok a ha-
talmak, melyek a békeszerződéseket
egyébként az egész világgal elfogadtat-
ták, nem csináltak káoszt belőle, hogy
Európa legnagyobb országa nem tette
magáévá; a más ellenzők vetőjét talán
vérbe is fojtának, de a nagyhatalmu szov-
jetek tiltakozása előtt tisztelettel hajolnak
meg.

Ez nagyon különös, de nekünk jám-
bor és avatatlan polgároknak úgy kell
vennünk e politikai perversitást, ahogy
adódik. Sőt, a szent világbéke nevében
még görögtűzet is kell gyujtanunk az új
és nagy szövetségesek dicsőségére.

A szovjetek erkölcsi és eszmei iránya
tudvalevőleg a minden mostani állami
és társadalmi rend szétzúzása, vad és
hajlíthatatlan negációja királynak, kato-
nának, egyháznak, bankárnak, gyárnak,
polgárnak, gazdának, hazának, nemzet-
nek. S ime, ugyanazok a királyok, kato-
nák, egyházak, osztályok, hazafiak és
polgárok, akik számára a szovjetek szel-
leme és szándéka a nyaktilló vérpadát ál-
líttotta fel, ma esdő pillantást vetnek a
véres bakóra és baráti kézfogásra nyujt-
ják a kezüket.

Ez kínosan különös, de nekünk jám-
bor és avatatlan polgároknak úgy kell
vennünk e morális perversitást, ahogy
adódik. Sőt a szent világbéke nevében
négykézre guggolva a hátunkat kell hó-
dolón odatartanunk, hogy fölötté ölelkez-
zenek boldog együttlétre.

A világbéke nevében! Ime a francia
kőztársaság is inkább a békét akarja,
mint a cári birodalomban veszett fran-
cia milliárdokat, s Nagybritannia is in-

kább a világbékét, mint meggyöngyű-
lt ázsiai befolyásának a visszaszerzését.

A szovjetek óriási diplomáciai sikert
arattak, s ha még robbantó ágenseik is

ilyen nagyszerűen operálnak, a világ bé-
kéje meg lesz mentve. Soha nagyobb bol-
sevizmust, mint a bolsevistákkal való
egyezséget.

Feloszlatták a német nemzetgyűlést

Németország újból választ — A jelenlegi törvényhozás a francia
imperializmus szülötte volt

BERLIN. (A Brassói Lapok tudósi-
tójától.) A kancellár fáradozásai, hogy
kormányát a nemzeti pártiakkal kibő-
vitse, végleg meghiusultak, s nem ma-
radt más választása, mint Ebert elnöknek
a Reichstag feloszlátását javasolni. Az el-
nök az indítványnak eleget tett, s a kö-
vetkező szövegű rendeletet bocsátotta ki:

„A parlamenti nehézségek lehe-
tetlenné tették a mostani birodal-
mi gyűlés megtartását, egyszer-
smind a most fennálló belső és
külső politika alapján új kormány
alakítását. A birodalmi alkotmány

alapján a birodalmi gyűlést fel-
oszlatom.

Marx

Ebert*

A feloszlátás ténye nem érte megle-
petésként a német közvéleményt, s a
sajtó is helyesli a birodalmi gyűlés fel-
oszlátását. Szinte egyhangulag nyilatkozik
meg a sajtóban az a vélemény, hogy ez
a nemzetgyűlés képtelenné vált az alkotó-
munkára, amely nem volt egyéb a fran-
cia imperializmus szülöttjénél, s csak
akadály volt a reális külpolitikának.

A választásokat mint a lapjelentések
mondják, legkorábban november harmin-
cadikára tűzik ki.

Egyre nő az utlevél-panama ügye

Filipovici, a letartóztatott főbűnös mindenkit magával akar rántani —
Nap-nap után újabb nevekkkel áll elő — Miért mondott le Franasovici?

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudó-
sítójától.) Franasovici volt belügyi alál-
lamtitkár lemondása az utlevélpanama
ügyét felette komplikálta. A vizsgálat eb-
ben az ominózus ügyben már közel egy
hónap óta folyik, eddig a legnagyobb
csendben, s jóformán a nyilvánosság tel-
jes kizárásával. A panama ügy részletei-
ről csak a beavatottak tudtak, s éppen
ez adta meg a lökést ahhoz, hogy Frana-
sovici a sok felelőtlen gyanúsításnak vé-
get vetendő, benyújtotta lemondását, a
melyet hosszas huza-vona után sikerült
Bratianu Jonellel elfogadtatnia.

Az utlevél panama ügye Franasovici
lemondásával dagadt közbotránná. A
vizsgálat, amelyet Franasovici lemondása
óta különös eréllyel folytatnak, újabb és
újabb neveket vetett felszínre, s az ut-
levélpanama letartóztatott főmozgatója,
Filipovici, aki a Petrolul National nevé-
ben üzte kisded játékaikat, azzal igyekszik
a maga helyzetén enyhíteni, hogy na-
ponta más-más felelős állásban levő
egyén nevét dobja bele az ügybe.

A panama ügy hihetetlen mértékben
dagadt botránná, s bár annak egyes, és
mindenesetre érdekes részleteit titokban
tartják, mégis beavatott helyről nyert
értesülés szerint

Franasovici példáját még sok ma-
gas pozíciót betöltő egyénnek kell
majd rövidesen követnie.

A helyzet komolyságát mi sem bizo-
nyítja jobban, mint az, hogy néhány ma-
gasabb rangú miniszteri tisztviselő —
hogy mely miniszteriumokban, azt még
biztosan tudni nem lehet — felszólítást
kapott, hogy

álljon készen helyettesítésre

arra az esetre, ha közvetlen előjáróinak
egyike-másika rövidesen távozni kény-
szerül helyéről. Sőt egyesek még ennél
is messzebbmenő kombinációkat emle-

getnek az utlevélbotránnal kapcsolatban
ezek azonban annyira merészek, hogy azo-
kat regisztrálni most még feltétlenül idő
előtti volna.

Filipovici, a letartóztatott utlevélpa-
namista vallomásaiban nincs tekintettel
semmire, kivételt senkivel sem tesz, s
nincs az a magasállású román politikus,
akinek nevét eddig jegyzőkönyvre ne
adta volna a vizsgálóbíró előtt. Vallomása
szerint,

a hamisított utlevelek száma meg-
haladja az ezret s a panamázott
összeg közeljár a négyszázmillió-
hoz.

Beavatott helyen azt is tudni vélik,
hogy a panama ügye súlyos kihatással
lesz a liberális pártira is. Nem kevesebb
mint tizenkét liberális képviselő nevét
emlegetik, akik részesei a panamának,
nem számítva azokat, akik tagjai a kor-
mánynak.

A legérdekesebb és a legfeltűnőbb
az a titkolózás, amely az ügyet körülveszi
és éppen ezért az azzal kapcsolatos hí-
reszteléseket — legalább egyelőre — fen-
tartással kell fogadni.

Távozik a bukaresti francia követ

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósító-
jától.) Mandiu gróf, Franciaország bukaresti
követe — mint megbízható helyről jelentik —
elhagyja állását, mert a párisi külügyminisz-
teriumban előkelő szerepet szántak neki. A
bukaresti követ valószínűleg Billy gróf lesz,
aki jelenleg Franciaország belgrádi képvi-
selője. Ezzel egyidejűleg híre jár annak is,
hogy a francia diplomáciai karban további
változások lesznek.

A lej Zürichben
zárlatkor 2.95

Nagyvárad átadja óvodáit az államnak Hogy gondoskodnak a községi óvónőkről?

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nagyváradai városi tanács legutóbb tartott rendkívüli ülésén foglalkozott a nagyváradai városi óvodák államosításának kérdésével. Ugyanekkor meg tárgyalták a városi óvodákban eddig alkalmazott óvónők elhelyezésének súlyos problémáját. A tanács határozatilag kimondta, hogy a városi óvodákat állami kezelésbe adják, azonban az átadás feltételül legszigorúbban kikötik, hogy az óvodák eredeti rendeltetésüktől más célra elvonhatók soha ne legyenek. Az átadás keresztülvitelével a gazdasági ügyosztály és a számvevőség egy-egy tagját bízta meg a városi tanács.

Az elbocsátandó óvónők elhelyezésére vonatkozólag a városi tanács kimondta, hogy mindaddig, míg a város teljes elhelyezésükről gondoskodni nem tud, az elbocsátott óvónők nyugdíjat kapnak az államtól s ha az állam erre nem volna hajlandó, a várostól. A fiatalabb óvónőket azonban minden valószínűség szerint alkalmazni fogják az állami óvodákban. Lakásaikat pedig mindaddig megtarthatják, míg más megfelelő lakásról nem tudnak gondoskodni, de addig egy-egy szobát az újonnan kinevezett állami óvónőknek átadni kötelesek.

Castiglioni ellen tovább folyik a bünygyi eljárás

BÉCS. (A Brassói Lapok bécsi szerkesztőségétől.) Ertesülésünk szerint Jakob dr. udvari tanácsos, vizsgálóbíró, tovább folytatja a bünygyi vizsgálatot Castiglioni ellen a Depositenbankkal való kiegyezése ellenére. Lederer Ágost lovaggal ugyanis nem sikerült megegyeznie. mire Lederer és a prágai Bondy-fivérek a bünygyi eljárás folytatását kérték. Jelenleg egyébként még az sem bizonyos, hogy Castiglioni eleget tud-e tenni a Depositenbankkal kötött egyezségnek. Együttal beszámolhatunk arról is, hogy külföldről kereskedőket várnak, akik esetleg hajlandók lennének Castiglioni kincseinek megvásárlására és azoknak azonnali kifizetésére. sz. p.

Bűnvádi feljelentés a bécsi kereskedelmi és iparkamara elnöke ellen

BÉCS. (A Brassói Lapok bécsi szerkesztőségétől.) Szenzációs bűnvádi feljelentéssel foglalkozik most a bécsi gazdasági rendőrség. A feljelentést az Alpine vegyiművek igazgatósága tette Marquet & Co. cég főnökei: Quidenius Ferenc dr., a bécsi kereskedelmi és iparkamara elnöke, Marquet Ernő konzul és Vass Pál igazgató ellen.

A feljelentés szerint Quidenius, Marquet és Vass ez év elején megvették a Stadlauer- és vegyiművek részvénytársaságot 3 milliárdért az Alpine vegyiművektől. Az átvételnél azonban Quidenius elnök és társai több száz millióval megkésztették úgy az államot, mint az eladókat. A felek között ugyanis két szerződés jött létre. Az egyik az igazi vételárát tüntette fel, a másik a hatóságok számára alacsonyabb összeget mutatott ki. A gazdasági rendőrség tudomást szerzett erről és eljárást indított az eladó Alpine vegyiművek ellen, mire az feljelentette a Marquet-céget.

Időközben a hatóságok tudomást szereztek arról is, hogy a kereskedelmi és iparkamara nagy tekintélyű elnöke vám-csalásokban is résztvevő. Ezért Quidenius, Marquet és Vass ellen külön eljárás indult meg. A kereskedelmi és iparkamara elnöke ellen indított bűnvádi eljárás az osztrák fővárosban nagy feltűnést és egyben nagy szenzációt keltett.

Újabb tanácskozás a békéről

PÁRIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az internacionális kongresszus szerdán ül össze, hogy a békéről, a nemzetközi közeledésről, a szociális szolidaritásról, az osztályharcok és a polgárháborúk leküzdéséről, a magántulajdonnak a szocializálás és a kommunizálás elleni védelméről tanácskozzék. A kongresszuson harminchárom állam képviselteti magát.

Herriot és a Vatikán

A francia radikálisok szembeszálltak a nacionalistákkal — Herriot megnyilatkozása a Boulogne sur Merben

PÁRIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Boulogne sur Mer-ben megtartott radikális pártgyűlésről még csak most érkeznek a részletes jelentések, amelyek már annál is nagyobb érdeklődésre tarthatnak számot, mert e jelentések beszámolnak egyúttal Herriot miniszterelnök nagyfontosságú kijelentéseiről is.

Herriot mindenekelőtt a belpolitikai kérdéseket fejtegette, s kijelentette, hogy a jövőben

minden irányban visszautasítja a vallási tényezők beavatkozását a belügyekbe és a külügyekbe

Az események megmutatták, hogy a belbéke semmit sem nyert a Vatikánnal való összeköttetés felújításából.

A kormány — mondotta tovább Herriot — a honvédelem ügyét a katonai szolgálat leszállítása céljából átszervezi.

A külpolitikára térve át, azt mondotta, hogy a kormány a béke helyreállításán munkálkodik s meg akarja szüntetni Franciaország elszigeteltségét. A jóvátétel problémájának megoldásában pozitív szabályozást akar keresztülvinni. Ugyanazok a körök, amelyek a Daves-terv elfogadását ajánlották, most fenn akarják tartani a Ruhrmegszállást. Reméli, hogy a demokratikus szellem, Németországban előtérbe nyomul, s úgy a németekhez, mint valamennyi néphez azt a felhívást intézi, hogy minden hátsógondolat nélkül térjen a béke útjára.

A radikális pártgyűlés nyilatkozatot fogadott el, amelyben hangoztatja, hogy a kormány végre fogja hajtani a londoni és a genfi programot, amelynek főpillérei a döntőbíráskodás, a biztonság és a leszerelés. A kormány kész a belső béke helyreállítása céljából szembeszállni a nemzeti blokkal.

Végül minden panamistára sor kerül

Nagyváradon a miniszter előtt rántották le a leplet egy zsarolóról — Kinos jelenet egy agrártárgyaláson

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Végtelenül kinos incidens játszódott le ma a földosztásnál elkövetett sérelmek panaszainak tárgyalásánál. A tárgyaláson Mosoiu miniszter is jelen volt. A kinos ügy részletei a következők:

Az érmihályfalvai Gencsi-féle birtokot az agrárbizottság annak idején kisajátította azzal a megokolással, hogy a tulajdonos abszentista. Az egyik belső telket azonban, amelyet Hönig Ignác nevű érmihályfalvai lakos bérlett, a bizottság meghagyta a bérelőnek.

Chirvai képviselő azonban kijárta, hogy ezt a meghagyott részt is sajátítsák ki, mert sógorának, Berényi Emil község belüli görög katolikus papnak házhelyre volt szüksége, s a Hönig féle telek alkalmas lett volna erre a célra. Chirvai közbenjárását siker koronázta, mert az előbb meghagyott birtokrészt is kisajátították, az ügy azonban a most tárgyaló bizottság elé került, mert Chirvai Hönignek azonnali kilakoltatását kérte.

Dr. Rexin Theodor, Hönig ügyvédje azzal érvelt, hogy a kilakoltatás csak bírói határozattal fogatosítható. Erre

felugrott Chirvai és magából kikelve kiabált Mosoiu miniszter felé: »Látják, miniszter urak, ilyen egy román ügyvéd, aki a zsidók érdekeit védi a románokkal szemben!« Roxin izgatott hangon válaszolt Chirvai sértő szavaira.

— Vegyék tudomásul miniszter urak, hogy ez a képviselő, aki most engem sértet politikai állását és mandátumát saját anyagi gyarapodására használja fel. A cséfi szegény parasztoktól két-háromszázezer lejt szedett fel agrár ügyek elintézésére. Vegye tudomásul miniszter ur, ezzel a kijelentéssel arra akarom kényszeríteni Chirvai képviselőt, hogy az ügyet bíróság elé vigye, ahol majd bizonyítani fogom állításaimat.

Mély megdöbbenés fogadta az éleshangú vitatkozást, melynek utolsó szavainál lépett be a terembe Bjelik Imre dr. apostoli kormányzó. Bjelik a nagyváradi püspökség birtokügyi sérelmeit memorandumba foglalva nyújtotta át az államtitkárnak, kit korrekt román nyelven kért a kedvező elintézésre. Az államtitkár örömet fejezte ki azon, hogy a püspök ilyen jól megtanult románul, majd szívélyesen elbucsuztak egymástól.

Bizonyítsa be, hogy magyar és menjen a német színházba Orsován nem kulturális érdek a magyar színház — A mindenható községtanács

LUGOS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A művészetügyi miniszter a színházkoncessziójának kiadása alkalmával a staggione-rendszer engedélyezésével olyan területek iránt is méltányos kívánt lenni, melyeknek kisebbszámú, más népek közé ékelte magyarsága külön társulatot fenntartani nem volna képes.

Ilyen helyeken való játékokra kapott engedélyt Tibor Dezső magyar színigazgató, aki ambícióval és bizakodással fogott vállalatába.

A színiévadot Orsován akarta megkezdeni, ahol még ma is kompakt tömegben laknak magyarok. Tibor hetekkel előbb meglelte az előkészületeket a színház megnyitására, melynek október 15-én kellett volna megtörténnie. A bérleti előjegyzések már több hétre biztosították volna a vendégjátékok sikerét.

Mi történt azonban váratlanul?

Az orsovai községi előljárásság a miniszter által engedélyezett magyar színházról megtagadta a helyi játszási engedély kiadását

s egy nappal a szezon megnyitása előtt megakadályozta a társulat működését.

Amilyen váratlan és rosszakaratu a játszási engedély megtagadása, olyan

erőszakolt és rátótszerű az indoklás, a mely ezeket mondja:

Miután a népszámlálás adatai szerint Orsova lakosságának tulnyomó része német és közel ugyanannyi a románok száma, a magát magyarnak valló lakosság pedig származására és vallására nézve magyarságát nem tudja olyan módon bizonyítani, hogy csakugyan magyaroknak volnának tekintendők, minthogy továbbá az orsovai magyarok a német nyelvet is értik, ennél fogva a magyar nyelvű színi előadások engedélyezése sem kulturális sem nemzeti szempontból nem indokolt.

Igy indokolja mucsai észjárását az orsovai kupaktanács, amely elég bátor hozzá, hogy a szépművészeti miniszterium rendelkezését felettes hatóság tenorjában bírálja felül és a miniszteri engedélyt a saját ellenvéleménye és külön indoklása alapján hatályon kívül helyezze.

Rövid hírek mindentelől

PÁRIS. A lapkiadók elhatározták, hogy a lap árakat öt centimessel felemelik.

VEVEV. Sienkiewicz Henrik hamvait egy lengyel küldöttség Lengyelországba szállította. Veveyben Sienkiewicznek emléktáblát állítanak fel.

MÁLTA. Az angol földközi flotta százharmincegy egységgel ideérkezett. Az Atlanti flottát legközelebb ugyancsak Máltába várják.

AMSTERDAM. A Handelsbladed értesítése szerint a német kölcsönt százszorososan tuljegyezték. Az előjegyzéseket csak egy százalékgig elégítik ki.

Megkezdődött a brassói villany bevezetésének előmunkája

A negyvenmillió kölcsönért Bukarestbe utazik a polgármester

(A Brassói Lapok munkatársától.) Dr. Schnell Károly Ernő polgármester és Socaciu Emil polgármesterhelyettes legutóbb tudvalevően Bukarestben jártak, amely alkalommal Brassó város képviselői aláírták az Electrica Villamos Társaságnak a brassói villanyosáram bevezetéséről szóló előzetes szerződését. Ezzel a brassói villanyvilágítás megteremtése az évtizedes huza-vona után tényleg a valószínűség vágányára terelődött és a város hozzáfogott a nagy terv teljesítésének előmunkálataihoz.

A brassói városi tanács — mint értesülünk — a mai napon befejezte az Electricával megkötött szerződés alapján lerögzített tervezet elkészítését a villamosáram bevezetésére nézve. A tervezet elküldik Bukarestbe, ahol először az Electricának kell azt szignálnia, majd a végleges jóváhagyás végett a belügyi kormányhoz juttatják. A legfontosabb teendő ezek után természetesen a Campina-Floresti villanygyárak áramának Brassóig való elvezetéséhez és a városban létesítendő felosztási hálózat megalkotásához szükséges

40 millió lej előteremtése

amelyet — mint erről annak idején a Brassói Lapok pontosan beszámolt — kölcsön útján teremtenek elő, míg a Brassó határában átvett elektromos erő hasznosítására egy nagystílusú részvénytársaság alakulna 15 millió lejnyi részvénytőkével.

A negyven milliónyi kölcsön megszerzése végett — mint erről a Brassói Lapok munkatársa mértékadó helyen értesül — dr. Schnell Károly Ernő polgármester már a legközelebbi napokban Bukarestbe utazik, ahol tárgyalni fog a nagy pénzintézetek vezetőségével a hitelnyújtás érdekében. A legtöbb valószínűség szerint a Banca Nationala fogja megadni a szükséges 40 milliót Brassó város vagyonának garanciájára. A kölcsönügy nyelvéhez szükséges városi vagyonösszeírásról szóló kimutatás megismerése ezidő szerint folyamatban van, úgy hogy a kölcsöntárgyalások rövidesen kezdetüket vehetik s amint kiállításba van helyezve a hitel folyósítása és a villanybevezetésre vonatkozó tervezet elnyerte a belügyminiszteri hozzájárulást, az Electrica nyomban megkezdheti kötelezettségének teljesítését és az elektromos áramszolgáltatást Brassóig vezeti. Ezzel egyidejűleg pedig megkezdődik a város részvényjegyzési aláírások gyűjtését, amelyet az áramfelosztási hálózat kiépítése fog követni, úgy, hogy amennyiben minden pénzügyi és technikai tennivaló úgy bonyolódik le, ahogy a város vezetősége és Brassó minden polgára azt óhajtja, másfél éven belül elkészül Brassó villanyvilágítása.

A konzervatívok támogatják a liberálisokat az angol választásokon

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az angol választásokra megtörténtek a jelölések. Kétszázötvenkét kerületben a munkáspártiak csak konzervatívokkal, ötvenkétben pedig csak liberálisokkal állnak szemben. A konzervatívok támogatják a liberális jelölteket olyan területeken, ahol nincs konzervatív jelölt. Kétszázötvenkét kerületben mind a három párt jelöltje küzd egymással, ötvenben csak a liberálisok konzervatív jelölttel. A nőjelöltek száma negyvenegy, míg a kommunistáké nyolc.

Smith szeptemberi jelentése

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Smith főbiztos közölte szeptemberi jelentését a magyar szanálás eredményeiről. Smith megállapítja, hogy az újjáépítés évtizedének költségvetési hiánya csak kevéssel haladja túl az előirányzatot. A Nemzeti Bank valuta és deviza készlete augusztus óta százmilliárdal emelkedett. Az import a tavalyihoz arányítva 39 százalékkal emelkedett, viszont az eddig elért eredmények a legnagyobb mértékben kedvezők.

Radics kész a horvát köztársaság kikiáltására

Megoldódott a jugoszláv kormányválság — Radics forradalommal fenyegetőzik

BELGRÁD. A parlamenti pártok között kompromisszum jött létre, amely szerint a parlament elnökevé Janovicot, alelnökké Macseket, a Radics párt alelnökét, és Hochynét, a szlovén néppárti tagját választották meg.

a Davidovics-kormány régi összeállításában a helyén marad

Hadügyminiszter Trifulovics, zágrábi hadtest parancsnok lesz. A király valószínűleg már a keddi nap folyamán aláírja a kormány új béli kinevezéséről szóló kéziratot.

Ez a megoldás — és ez a Balkán politikájára felelté döntő jelentőségű — teljesen Radicsék intenciói szerint történt. Radics álláspontját egy újságíró előtt tett nyilatkozatában szögezte le, amelynél világosabban alig nyilatkozott még politikus. Radics nyilatkozta, amely szinte bejósolta a megoldást, a következőket mondotta:

— Tulajdonképpen nem lehetett arra gondolni sem, hogy a többségi kormány most megbukjék. A hitek óta tartó és ellenünk indított rágalomhadjárat buktatta meg a kormányt, de

valószínűnek tartom, hogy Davidovics ígéretet kapott arra, hogy ismét ő lesz a miniszterelnök.

— Szerintem a választásokat csak olyan kormánynak van joga levezetni, amelynek a parlamentben többsége van

Davidovics kormányralépésekor határozott utasítást kapott arra, hogy törje le a korrupciót

Ezután érthetetlen és elképzelhetetlen, hogy visszakerüljenek a hatalomra azok, akik ellen a korrupciós javaslat irányult.

Ha nem lehetséges békés megoldás, ha Davidovics nem kap újra megbízást, a horvát képviselők elhagyják Belgrádot és soha többé nem térnek oda vissza.

Ha ismét a radikálisok kerülnek hatalomra, a horvátok azonnal kikiáltják a köztársaságot és kiszámíthatatlan események következnek

Ujabb halasztás a Győri Illés István elleni rágalmazási perben

Milyen eszközökkel dolgoznak a Brassói Lapok ellen? — Rágalmazási per Ghilezan Livius dr. ellen is

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Megirtuk annak idején, hogy a Brassói Lapok által Győri Illés István ellen rágalmazás miatt folyamatba tett négy büntetőügyben az október hó 10-ére kitűzött tárgyaláson a vádlott, kit a törvényszék kénytelen volt előállítani, mert meg akart lógni a tárgyalás elől, a bizonyítás elrendelését kérte, de

a törvényszék a sajtótörvény 53. szakaszának határozottan tiltó rendelkezése következtében ezt a kérelmet elutasította.

Vádlott védője, Ghilezan Livius dr. ekkor azon a címen kérte a főtárgyalás elnapolását, hogy tanulmányozhassa az ügyet, melyet nem ismer, mivel vádlott őt csak az utolsó percben bízta meg a védelemmel. A Brassói Lapok jogi képviselőjének, German Traján dr. ügyvédnek hozzájárulásával a bíróság e kérelemnek helyet adott és a főtárgyalást október 21-ére napolta el.

A mai napra kitűzött főtárgyaláson

Ghilezan dr. megismételte a bizonyítás elrendelése iránt a múlt tárgyaláson előterjesztett és a törvényszék által akkor a törvény határozott rendelkezésére való tekintettel elutasított kérését. Es a törvényszék tanácskozás után most már helyet adott a kérelemnek

és elrendelte az iratoknak a vizsgálóbíróhoz leendő visszatételét.

A Brassói Lapoknak érdemi szempontból nincs és nem is lehet e döntés ellen észrevétele, hisz semmi oka a bizonyítástól tartani. Kétségtelen azonban, hogy ez a bizonyítás is az ügy érdemleges eldöntésének elhúzását fogja eredményezni, ami a vádlottnak egyedüli és egyetlen célja, hiszen majdnem két év állott eddig rendelkezésére és mégsem bizonyított eddig semmit, holott erősen hangoztatja annak idején, hogy a bizonyítékok kezében vannak.

Kinos feltűnést keltett a főtárgyaláson vádlott védőjének különös magatartása. Ugy látszik, a rágalmazás ragadós és a vádlottról, aki akut rágalmazási dühben szenved, a védőre is ráragadt ez a kórság. Ghilezan dr. ugyanis azt merte állítani a bíróság előtt, hogy a Brassói Lapok állandóan a király, a királyné és az udvar ellen ír, tehát dinasztiaellenes magatartást tanúsít. A gyenge lábon álló védelem ezzel a rágalommal próbált hangulatot kelteni a Brassói Lapok ellen. Természetes, hogy a Brassói Lapok nem hagyta szó nélkül a védő rágalmát és rágalmazás miatt feljelentést tett Ghilezan dr. ellen. Reméljük Ghilezan dr. nem fog szándékosan elkésni állításainak bizonyításával, és így minél előbb alkalmat ad arra, hogy a bíróság is, a nyilvánosság is meggyőződést szerezzen arról, milyen eszközökkel dolgozik a Brassói Lapok ellen az a hatalmi maffia, melynek fizetett eszköze Győri Illés István is.

Részeg csendőrök garázdálkodása a szépvízi káposztaszüreten

Amikor önkényesen vetnek ki adót a csend őreik

CSIKSZEREDA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Csikmege nagy részét Csikcsicsó és Csikszépvíz községek látják el káposztával és a két falu káposzta-szüretei már bizonyos hírnévre tettek szert.

Szépvíz határában körülbelül száz holdas kert van, amelyet minden évben beültetnek káposztával. A kertben csak dülöztak vezetnek a különböző pontokra és így szekérrel nem lehet benne járni. Ezért az előjáróság rendelete szerint a káposztát mindig a kert külső felén kezdik szedni. A csendőr uraknak azonban nem tetszett ez a természetes és egyszerű rendszer. Annál kevésbé tetszettek, mert már illuminált állapotban érkeztek a helyszínre. Megparancsolták a szüretelőknél, hogy csak hajtsanak be a káposzták közé, mert beljebb szebb a termés és azt szedik le előbb.

A megrémült falusiak kénytelenek voltak teljesíteni a fegyverrel kikövetelt parancsot, majd mikor a legázott káposztát szekérre való rakásával elkészültek, akkor kezdte meg a csendőrök működésüket. Minden szekér után 20 fej káposztát követeltek ott, ahol

több mint kétezer szekeret raktak meg káposztával. Mikor a falusiak nem akarták ezt a horribilis mennyiségű káposztát a csendőröknek átszolgáltatni, parancsnokuk felhívására erőszakkal akarták az önkényesen kivetett adót behajtani. A falusiak, kik termésük legjavát látták elveszve, ellentállottak a csendőröknek, s erre

ezek puskatussal és ököllel ütni-verní kezdték az ártatlan embereket.

Az ellenállást tanusítóknak szekereit felborították, a földön fekvő embereket a legdurvábban rugdosták és tehetetlen dühükben a szekerekből kigurult káposztát is összetaposták.

A bántalmazástól a falusiak többi része sem menekült meg, bár ezek a csendőrök eljárásától megrémülve készséggel átszolgáltatták a követelt mennyiséget. A garázdálkodásnak végül is a hazaérkező Iro Károly falusi bíró vetett véget, ki energikusan szembehelyezkedett a részeg csendőrökkel és megakadályozta a további brutalitásokat.

1925---1930

Mit jósolnak az okkultisták?

BERLIN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A proféták nem vesznek ki. Az okkultista tudomány papjai és papnői szorgalmasan bocsátkoznak jóslásokba és mindenáron meg akarják ismertetni a hiszékeny publikummal azt, ami jön. Az okkultisták most a legközelebbi öt esztendő történetének megjósolására vetették magukat és a következőkben foglalják össze tapasztalataikat.

1925-ben egy újabb világháború tör ki, amelyet gazdasági téren fognak folytatni. Németország csak 1927-ig harcol Franciaország ellen, amelyet legyőz és akkor megkezdődik Németország újabb fénykora. Ebben az időben Lengyelország újból elbukik. Németország visszakapja elvesztett területeit és egyesül Ausztriával, Francia- és Olaszországot nagy földrengések rázkódtatják meg, amelyek következtében a föld belsejében nagy átalakulások lesznek és a lávatómegek észak felé tolnak el. Az északi sark körül lévő jéghegyek is vándorlásnak indulnak e hatás következtében. Ezzel egyidejűleg megtörténik a déli sarknak jéggá változása. Őstörökösök is megjelennek, amelyek rendkívüli változásokat visznek keresztül a földön. Anglia például teljesen eltűnik és a tengerbe süllyed. Csak apró szigetek maradnak a szigetszország helyén. Északfranciaország egy részét is hasonló sors éri. Németország sem fog megmenekülni az elemi csapásoktól, mert Hamburg és környéke súlyos katasztrófák lesznek kitéve. Az Azori-szigetek környékén új világ keletkezik. A tizenegy évezreddel ezelőtt elsüllyedt Atlantis kiemelkedik a tengerből. Az elkövetkező időnek India, Németország és Amerika veszik át a szellemi vezetését. Indiában 1930-ban csepfolyósi fogják az elektromosságot, és olyan repülőgépet találnak fel, amelyek segítségével az ember levegőben és vizen egyaránt úgy az északi, mint a déli sarkra könnyen elrepülhet. Az északi sarkon új földet fedeznek föl, rendkívül buja vegetációval, igen fejlett emberfajjal.

Eddig szólnak a jóslások, amelyek termékeny fantáziák szüleményei. Egyébként ma igazán nem lehet tudni hogy mit hoz a holnap.

Népszavazásnak kell döntenie Szlovenszko autonómiájáról

POZSONY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Juriga Nándor szlovák néppárti nemzetgyűlési képviselő szombaton este ünnepelte egy pozsonyi szálló különtermében ötvenedik születésnapját. Az ünnepségen több beszéd hangzott el. A többi között Juriga is felszólalt és kijelentette, hogy az 1918. évi túrócszentmártoni egyezményben benne foglalják az, hogy tíz év múlva, tehát 1928-ban népszavazás útján fognak dönteni Szlovenszko autonómiájáról. A »Slovák« című lap, amely az autonómiára törekvő szlovákok szókimondó lapja, nagy cikkben foglalkozott Juriga beszédével, de azt a cenzor vörös ceruzája kénytelenül össze-vissza szántotta s nem engedte szóhoz az autonómia mellett megnyilvánuló közvéleményt.

Érvénybe lépítik Magyarországon az 1876: IV. törvényeket

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Davida Jenő a bonctani intézet vezető professzora hirdetményt bocsátott ki, amelyben közölte, hogy a zsidó orvostanhallgatók csak akkor vehetnek részt a bonctani gyakorlatokon, ha a zsidó egyházi hatóságok kötelezően alávetik magukat az 1876. évi XIV. t.-c. 112 §-ának, amely szerint ezentúl a hozzátartozóknélkül elhalt zsidók tetemeit tanítási célokra az egyetem bonctani intézetének rendelkezésére bocsátják.

Hegedül? Fuvolázik? Clarinétot vagy Mandolint játszik?

Az új MORAVETZ Album a fent felsorolt szerekre is megjelent. Pompás tartalom, előkelő kiállítás, olcsó ár! Mindenütt kapható!

(*) A F. S. S. R. labdarúgó szakosztálya központi bizottságának általános szabályai hiteles magyar fordításban megjelent és kapható a Brassói Lapok könyvosztályában. Minden futballal foglalkozó ember el kell olvassa ezt a könyvet. Ár 20 - lej.

Tetemre hiviák Reinitzot

Eredménytelen volt az éjjeli bankói látogatás

KASSA (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnap megtörtént Reinitz tetemrehívása a Bankón. Este kilenc óra volt. Ebben az időben estek meg a bankói gyilkosságok....

Megállapított program szerint tegnap, a késő esti órákban autó állt meg a rendőrségi épület előtt. Pongrácz tanácsos utasítására a fogházor fölkelte cellájában Reinitz, aki már ekkor nyugovóra tért és föl szólította, hogy kövesse. Reinitz nyugodtan, szó nélkül eleget tett a parancsoknak. Nem kérdezte tovább vizitálva ebben a szokatlan időben, egy szempillája sem rezdült meg, szinte gépiesen ment amerre mutatták, a fogházor előtt, ki a kapu elé, az autóhoz. Beültek. És az autó megindult utasaival titokzatos útjára....

A Bankón

Előbb végig a városon. Össze-vissza, hogy ne tudja, merre készülnek. Kanyargós utakon, ahol a város periferiáját ki a cél: a Bankónak.

Reinitz az egész uton hallgatott. Mintha nem is érdekelt volna a szokatlan késői autózás és célja.

Legalább nem mutatta. És nem is látszott meg rajta. Szép, nyugodt és enyhe este volt. Egy szellő sem rezdült. Az ég is csillagos volt, talán éppen olyan, mint a gyilkosságok idején....

Az autó a hadtestparancsnokság előtt kanyarodik a Csermelyvölgyi-utra és onnét lassított menetben ki a Bankóra. Egy helyen megállnak. Az utól balra eső erdőszélek e részén találták meg Szmuk és Lebovics holttestének maradványait.

Hol vagyunk? — kérdi Pongrácz tanácsos Reinitzt és a villamos lámpával erősen az arcába világítanak. Reinitz felőrs reszkető hangon válaszol: Egy uton.... Megmondják: itt találták meg Szmuk és Lebovics hullát. Reinitznek egy arcizma sem rándult meg. Már teljesen nyugodt.

Tovább mennek. Újabb megállás. Itt, e helyen akadtak rá Leichter és egy ismeretlen áldozat holttestére.... Milyen helyen vagyunk, kérdi Reinitzt. Reinitz itt úgy látszik már elhagyta a hidegvérét és nyugalma. — Szinte magából kikelten mondja:

— Semmit sem tudok.... En nem csináltam semmit.... Ne kinozzanak.... Inkább lőjenek le, hogy már vége legyen mindennek....

Hazafias román dalok magyar fiuk kezében

Fajgyűlöletre tanítják Temesvárt a gyerekeket

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A mai postával Temesvárról népies formájú román dalfüzetet kaptunk, melyet még 1922-ben a gyulafehérvári koronázás alkalmából adtak ki a marasesti és ojtói hősök emlékére. A dalok szerzője Telegarescu, a hazafias költemények a királyné öfelségének vannak ajánlva és a címlapot is a királyné arcképe díszíti. A dalok legnagyobb része román hazafias dal, amelyet mint a román nemzeti érzés verses megnyilvánulását mi magyarok is a kultúránk tárgyalóságával olvashatunk, kivéve, ha a dalok gyöngék, aminek megírására nem volt fizikai időnk. Ebben a füzetben azonban van néhány költemény, melynek nem lenne szabad a füzetben lennie.

Ime a Mars Patriotic egyik strófája:

Attila, Árpád és a magyar nemzet
Tudja meg, hogy mostantól kezdve nincs már gondunk,
Mert a Tiszánál román katona áll,
Aki semmiféle pogánytól nem fél.

A Doina Ardealului című nótá második szakasza:

Hazajönnek a hősök,
Aki Marasesti-nél harcoltak
S akik nagyobb tették birtokainkat,
És megnevelték Romániát,
Leigázva Bulgáriát, Törökországot,
Leigázva a németeket
És letörve a magyar hadsereg göggyét.

És a harmadik:

Mert nálunk Erdélyben
Szükségben élünk,
A magyarok nem hagynak békében,
Fojtogatnak.
És nem jönnek román testvéreink
Hogy megszabadítsanak tőlük.

Mindez azonban még hagyján, legalább némi izlés, tartózkodás van a hangban, de

És reszketett, mint a nyárfalevél. De mégsem árulta, vagy szölte el magát. Egy szóval, egy arcándulással sem. Talán nem is csoda.... Már volt egyszer egy tetemrehívás a felsőbányai erdőszéleken. A Grosz Hermann holttesténél.... És ott is fegyelmet tudta magát. Pedig ott még feléje meredt a meggyilkolt áldozat véres teteme, a fejszével ketté hasított koponya és a megüvegesedett szemek.... És sok, sok megalvadt piros embervér, amint végigfolyott az avaron....

Talán tizenegy óra volt már.. Az autó visszafordult utasaival a rendőrség felé. A tetemrehívás nem járt eredménnyel....

Felismerik Reinitzot

Kedden délelőtt tovább folytatták a beidézt tanuk kihallgatását. Egy kassai kereskedő az első tanu. Elmondja, hogy még 1921-ben megjelent nála Reinitz, akit régebből ismert és valami kölcsönt kért. Igen rossz viszonyok között volt, teljesen kopottan járt, hogy még lakásra sem volt pénze. Két száz koronát adott neki és lakásról is gondoskodott számára. Reinitz akkor még meg nyugtatta, hogy már csak rövid ideig tart a nyomorúsága, mert már nemsokára sok pénzhez fog jutni. Kassára vár ugyancsak egy embert, akivel nagy spirituszüzletet kötött és ha ezt lebonyolítja, akkor egyszerre jó módba jut. Így is történt. Reinitz rövid idő múlva újból jelentkezett, ekkor már föl tünően elegáns volt és megmutatta tárcáját is, mely tele volt százasokkal és dollárokkal. (Ebben az időben tünt el Leichter, akinek mintegy ezer dollárja volt.) A dollárokat Reinitz egy Grosz Dávid nevű kereskedőnél váltotta be, mert bankba menni nem akart. Groszt azóta nem sikerült előkeríteni.

A szembesítés drámai jelenetek közt ment végbe. A kereskedő az első pillantásra fölismerte Reinitzt.

— No, mit szólsz ehhez Reinitz, kérdezték.

Reinitz, aki már izgalommal hallgatta végig a vallomást is, izgatottan kiáltja a tanu felé:

— Nem igaz egy szó sem, nem ismerem ezt az embert, — mondja. Majd kipirulva izgatottan szemrehányást tesz neki:

— Nem szégyeli magát, hogy zsidó léte ilyen hazugságokat mond egy zsidó embertársáról?

Alig tudják lecsillapítani. Tanu ennek ellenére is fönntartotta vallomását.

Ime egy további versszakasz ugyanebben az »erdélyi dal«-ban:

Rázzuk le a magyar kutyákat
És a barbár láncokat,
Le a magyar önkényt!
Éljen Románia!

Nos, és mint velünk Temesvárról közlik, ezt a magyart piszkoló dalokat a temesvári állami iskolákban a Kovácsoknak, Kádároknak, Soósoknak stb. szóval magyar gyerekeknek meg kell venniük. Ot le az ára egy-egy füzetnek, s a tanítóknak, akik közt szintén vannak magyar emberek, el kell adniuk; így parancsolta a revizor.

Hát ez már mégsem járja (hogy az Univerzál kedvéért szelidebben fejezzük ki magunkat), ez már mégis csak kegyetlen, kultúrátlan, méltatlan dolog. Még román gyerekeknek sem adnám kezükbe az ilyen faji gyűlöletet szolgáló verset, nemhogy magyar gyerekeknek kényszerítsek rá, hogy még meg is vásárolják.

Ismerünk egy brassói tanárt, aki még a magyar érában osztályában, szokása ellenére tetteleg fenyegette meg egy magyar fiút, mivel egyik kis román társát kiélezetlen oláhnak csúfolta. Hol van ehhez a szellemhez képest az a lélek, mely ilyen nóták megvételét erőszakolja magyar gyerekekre? A genfi népszövetség itt kezdhetné el a lefegyverezést: a barbárindulatok leszerelését.

New-York disz polgároknak választotta a Zeppelin hőseit

BERLIN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Deutsche Allgemeine Zeitung new-yorki közlése szerint a diadalmas Zeppelin kapitányát és legénységét Newyork disz polgáraivá választották.

Polgár-főherceg

Wölfling Lipót emlékiratai — A szökés — Svájcban! — Oppen asszony és Wölfling ur — Udvari ügyész, aki szerelmi kérdéseket old meg

(Hatodik közlemény)

Az ezután következő napok voltak a legnehezebbek. Szokása volt atyáknak, hogy minden tervét előre megállapította és elmondotta, s ugyanezt kellett nekünk is tennünk, mert atyánk mindig tudni akarta, hogy mikor és hol találhat bennünket. Így — bár tudtuk ketten, Lujza meg én — hogy az atyai házat december tizenegyedikén végleg elhagyjuk, a tervezetést természetellenes közönyösséggel kellett végig játszanunk. Vadászomat a puskákkal és a szükséges vadászöltönyökkel Untervandba küldtem, Lujza pedig Drezdába való visszatéréséről beszélt, amelyet úgy állított be, mintha azt a karácsony előtti napokra tervezné, s meg is írta a szükséges leveleket. Az élet a napokban látszólag rendes mederben folyt. Korai tél volt, hideg, kevés hóval.

De ha tekintetem Lujzával találkozott, ki lehetett olvasni mindkettőnkben a kérdést: Nem fogsz ingadozni? És csak növelte szenvedésünket, hogy atyám ez alkalommal különösképpen örvendett Lujza látogatásának, aki, épen, mert tudta a közeljövőben bekövetkező eseményeket, sokkal figyelmesebb és barátságosabb volt hozzám, mint mások. Rendes sétáinkat naponta végeztük, s ép úgy készültünk a karácsonyi ünnepekre, mintha mit sem terveznénk. Az esteke a biliárdszobában töltöttük, apám már akkor hajlott hátal, két botra támaszkodva járt.

Végre elérkezett a végzetes pénteki nap. Délben az asztalnál azt mondtam, hogy Münchenbe utazom, estére azonban újból itthon leszek; és nem volt feltűnő, hiszen ezt gyakrabban meg is tettem. Így ebéd után a keleti expresszsel elutaztam. Itt a délután folyamán egy női kalapot vásároltam, hosszú, sűrű, fekete fátóval. Tudtam, hogy Lujza ehhez a kalaphoz illő sötét ruhában lesz. A legközelebbi gyorsvonattal visszatértem Salzburgba, a gyanus kalapdobozt a kályha mögé állítottam.

Az utolsó biliárdjátssza

Újból a biliárdszobában vacsoráztunk. Utána apánk felszólított, hogy játszunk egy biliárdjátsszát.

A játék sehogysem ment, s apánk ülőhelyéből tett szemrehányásokat az elkövetett hibákért, de aztán nyugodtan jegyezte meg:

— Holnap talán majd jobban fog menni.

Mintha megbeszéltük volna, olyan egyszerűre tettük le a dákót, Lujza meg én, s szinte átszellemülten kérdeztük:

— Holnap?

Mert mindkettőnknek ugyanaz a kérdés kint: Hol leszünk holnap ilyenkor?

Jóéjszakát, holnapig

Este kilenc órakor atyánk rendesen a szomszédban levő hálósobájába vonult vissza. Így történt most is. Felállt, megcsókoltuk a kezét, homlokunkra keresztet vetett, megcsókolt, aztán vette a botjait. Nehézkesen és sóhajtozva emelkedett fel székéről, segitenünk nem volt szabad, aztán ezt mondta:

— Dunque, buona notte, a domani, (Hát jó éjszakát, holnapig.)

Mindketten mereven tekintettünk utána. Még néhány lépés és végleg eltűnik az ajtó megett, soha, sohasem látjuk többé, és nem halljuk jósaágos hangját. Szívettpő dolog, de meg kellett történnie. Az ajtóban még egyszer visszafordul. Az egyik kezéből a botot a másik kezébe tette át s úgy látszott, hogy még egyszer bucsút int felénk, aztán eltűnt és becsukódott mögötte az ajtó. Lujza lelkiereje csodálatra méltó volt. Még egy ideig a nagy, kerek asztal mellett ült, s beszélgettünk, anyám és a két udvarhölgy horgolt, teát szűrööltek, s beszélgettünk. Nemsokára aztán mindenki felállt a helyéről, Lujzát szobájába kísérték, ahonnan anyja nemsokára visszahívta, valami mondani valója volt még. Egyedül kellett szobámba mennem, mert hallottam, hogy a két nő a folyosón a hátam mögött jön.

Nagyon lassan telt az idő éjjelig. Még a délelőtti folyamán egy régi ismerősöm, König Rudolf, salzburgi állomási vendéglős utján éjfélre csukott fedelű kocsit rendeltem. Ebben nem volt semmi feltűnő, hiszen ilyen éjszakai kirándulásra igen gyakran mentünk. Azt is tudtam, hogy a kocsisok csendes, hallgatag emberek. Biztos voltam, hogy a kocsijelzők pontosan a helyéig lesz

Egy pár cipő

Még egyszer végiggondoltam mindent. Visszaút már nem volt, már csak ezért sem, mert Lujza élete forgott kockán. Pontosan éjjel előtt jött Lujza, cipői a kezében, lábujj hegyen. Ugyanaz a gondolat készítette őt erre, ami bennem is félelmet ébresztett: a visszhangzó csarnokokban valamely lakáj figyelmes lehet a cipősarkok kopogására.

A szökés

Lujza óvatossága megelőzte a veszélyt. Mindkettőnkön izgatottság vett erőt, kis kézi táskáját gyorsan csomagoltuk, ékszereit, s horgolását, amelyet időtöltés és izgalmanak lecsillapítása végett vitt magával, néhány zsebkendőt, szappant és fésűt, egyébre nem volt szükségünk. A kőből épített csigalépcsőn leosontunk, ki tudja, évszázadokon át kik menekültek e lépcsőkön a mindenható salzburgi érsekek elől. Alant várt reánk a kocsi.

— A halleini pályaudvarra!

S már is robogtunk a Mozart-téren keresztül, a folyó mellett, a Hellbrunner Allén, ahol gyermekkorunkban annyiszor kocsikáztunk! Kisértetiesen suhanlak az óriási fák árnyai, amelyeknek mindegyikét külön-külön ismertük.

Egy óra múlva Halleinben voltunk. Késervesen hideg idő volt. A harmadik osztályú váróteremben bugott a tűz a kályhában. Kendőbe bugyolált parasztságok bóbiskoltak a padokon. A Bischofshofen felé haladó személyvonatnak fél háromkor kellett érkeznie.

Vonatok jönnek, vonatok mennek

S megkondul a jelzés: Kling-klang, klin-klang. Még egyszer. Tehát Salzburg felől. Le vagyunk leplezve! Vonatot küldnek utánunk — hála Istennek! még egyszer: klin-klang. Tehát csak egy tehervonat jön Bischofshofen felől! Vajon nem feledkeztünk meg valamilyen elővigyázati intézkedésről? Ágyamat egy kissé összedobáltam, Lujza ágya azonban érintetlen maradt.

Mindketten levelet hagytunk hátra atyánk részére, amelyben megírtuk, hogy kirándultunk s hogy délutánra visszatérünk; és bár valószínűtlen volt, okosabb megoldás azonban nem jutott eszünkbe, s főként az volt a fontos, hogy atyánk ne ijedjen meg.

Végre beérkezett a vonat. Az egyetlen álmos hivatalnokon kívül senki sem volt a perronon. Nem sokkal később már Bischofshofenben voltunk, ahol már néhány perc múlva átszállhattunk a svájci gyorsra. A hálókocsiban még egy felfülkét találtunk, az ágyakat hamarosan megvetették, s bár izgatottak voltunk, mégis kitűnően aludtunk reggelig.

Svájc!

Amikor reggel Wörglnél át akartunk menni az étkezőkocsiba, visszahőkeltünk: a hesszeni nagyherceg reggelizett benn. Nem látott bennünket. Visszamentünk kocsinkba, s reggelinket meg ebédünket is oda hozattuk át. Kévéssel azelőtt, hogy a svájci határra értünk, magamhoz vettem Lujza ékszereit. Micsoda groteszk dolog volt! A gyöngygyakrát az ingem alá, a nyakamra akasztottam, s nadrágom zsebei telve voltak gyémántokkal és zafirokkal. Nem akartuk, hogy a sok ékszer feltűnést keltsen, vagy pedig — ezért kellett csempészni! Utleveünk mindkettőnknek volt: az enyém állandó érvényű volt Wölfling névre kiállítva, Lujza pedig, mintha tréfából tette volna, elkérte egyik barátnője utlevelét. Oppen asszony személyleírása nagyszerűen illett Lujzára: az arca kerek, a szeme kék, s haja gesztenye, szája kicsi, különös ismertetőjele: nincs.

St. Margarethen léptünk svájci területre. Fél kettő volt. Azonnal táviratoztunk atyáknak: Svájcban vagyunk, aggodalomra nincs ok, levél megy — és a neveink. Délután már Zürichben voltunk, ahol a Hotel Bellevue-ben szálltunk meg.

Itt természetesen mint Oppen asszony és Wölfling ur szerepeltünk. Mindenekelőtt Gironnak táviratoztam; ez a szász herceg tanítómesterem volt, s Drezdából Brüsszelbe küldték vissza. Egyben táviratoztam barátnőmnek, Adamovics Vilmának is, aki Münchenben lakott. Hat évvel ezelőtt ismertem meg Brunnban; alacsonytermetű, sötétszőke, barnaszemű, énkétként, igényeiben

szerepny. Hamarosan összeszoktunk, s meggyőződésem volt, hogy erkölcsösebb dolog állandó barátnőt tartani, mint — rokonaim példáját követve — virágról-virágra csapongani. Mert hát az izlés különböző. Sokakat izgat a veszély tudata, ha tudja, hogy az imádott asszony férje minden pillanatban megjelenhetik. Holott — ezt mindenki tudta — a legtöbb férj tudott mindenről és nem szólt egy szót sem. Mert az uralkodó család tagjairól volt szó. Én a nyugodt életért rajongtam. Ez persze nem volt tetsző dolog az udvarnál. Ott nem kifogásolták soha a főhercegek muló szerelmeskedéseit. De — tudták — hogy a hűséges szerelem előbb-utóbb messalliancere vezet, s ez ellen különösképpen a hercegnők küzdöttek, ami érthető volt, hisz a saját sánszaikat védték.

Adamovics Vilma és én

Nekem is sok kellemetlenségem volt az udvarnál, de kitartottam barátnőm mellett! Amikor például Brunnból Przemysbe helyeztek át, amelyet tiszti körökben büntető garnizonnak tekintettek parancsnokom, a most már nyolcvankilenc éves Galgötzy felolvaszt előttem a császár parancsát, amely szerint köteles lettem volna Adamovics Vilmával fennálló viszonyomat azonnal megszakítani. Az emberismerő Galgötzy csak ennyit fűzött a parancshoz:

— A parancsot felolvastam ön előtt, köszönöm —

És az ügy ad acta került.

S a császár kívánságát beható módon tolmácsolta előttem a bécsi hadtestparancsnok. Uexkült-Ghillenband Sándor gróf is, amikor Przemysből újból Iglauba helyezték át. Nem használt ez sem.

Az ügyész ur

Amikor aztán Bendorfba mentem, s azt hitték, hogy »biztos őrizet« alatt vagyok, igyekeztek mindennel röviden végezni. Azt ajánlották, hogy mondjak le Vilmaról, ezért Vilma megkapja atyai örökségem egy részét végkielégítésként, ezzel szemben kötelezi magát, hogy nem közeledik hozzám többé. Ezt a bécsi udvari ügyész eszelte ki. Érzéketlen és rideg ember volt, s nagyszerűen értett ahhoz, hogy főhercegi liaisonokat fájdalom nélkül megoldjon. Minden ilyen esetben a szakértő szerepét játszotta, ő vezette le Kóburg Lujzának Elster fürdőbe való internálása ügyét, s ő választotta el Fülöpöt feleségétől. Nagy tiszteletnek s becsülésnek örvendett az udvar egy részénél. Csak Kóburg Lipótnak szerelmesétől való elválasztása ütött ki balul. Itt tulságosan erőlyes akart lenni, s a fiatal leány agyonlőtte a herceget, amikor látta, hogy mindennek vége. Bizony, bizony! Az igaz szerelemből még hercegeknek sem szabad játékot űzni!

Az ügyész azáltal, hogy József öcsémnek számos szerelmi kalandját ügyesen elsimitotta, bizalmasává lett Józsefnek és végül családom tanácsadójává küzdötte fel magát. Atyám küzdött eleinte az ellen, de a szakadatlan küzdelem, amelyet öcsém barátja érdekében kifejtett, megnyugtatta. Tehát bizonyos voltam, hogy az ügyész minden képességét latbaveti, hogy bennünket, a menekülteket visszavigyen. S minden elővigyázatosságunk ellenére elkerülte a figyelmünket, hogy 1902 nyarán néhányszor találkoztam Münchenben Vilával. Theodor Edthoferrel, a kitűnő arcképfestővel néhányszor Münchenbe rándultam ki; Edthofer tudta, hogy miről van szó, de elve volt: ne szólj szám, nem fáj fejem.

(Folyt. köv.)

Magyar egyházak tiltakozása az iskolaügyi sérelmek miatt

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kisebbségi magyar egyházak tiltakozni készülnek a kormány előtt amiatt, mert az Anghelescu enyhítő rendeleteit az állami tanügyi hatóságok helytelenül hajtják végre. Arról is szó van, hogy még orvoslásra váró sérelmeik feltárása mellett a kormány elé terjesztik azokat a törvényen és jogfolytonosságon nyugvó feltételeket is, melyek teljesítésével a felekezeti oktatás kérdése megoldható lenne.

Ha Anghelescu őszintén akarja a békes megnyugvás megteremtését, nem térhet ki az előterjesztések teljesítése elől s minden energiájával azon kell lennie, hogy alantassait alkalmazkodásra és saját rendeleteivel szemben engedelmes-ségre szoktassa.

A párisi őszi autószalon

A „lónélküli kocsiktól” az 1924-es kiállításig — A szalon kocsijai, közönséges technikai ujdonságai

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Régebben, ha Párisban a szalonról beszéltek, nem kellett külön hozzátenni, micsoda szalon. Mindenki tudta, hogy a francia festők rendes őszi szalonjáról van szó. Am jelző ma sem szükséges. A szalon ma már nem lehet más, mint a rendes őszi autósza-lon. Az autó és a technika új esztétikája kiüldözte volna már ama másik esztétikát?

Huszonhat évvel ezelőtt

Az 1924-es párisi szalon az autó győzelmi ünnepe! Micsoda fejlődés negyedszázad alatt. 1898-ban jelennek meg először a „ló nélküli hősök”. Peugeot, Delahaye, Levassor az első konstruktőrök. A Renault testvérek, Marcel és Louis két kis 2.75 lóerős kocsival szerepelnek. A technika csodái! Tíz lóerős még a legerősebb kocsik, s motorereje kisebb, mint egy mai öt lóerősé! Az elektromos gyújtót s a modern autó nélkülözhetetlen kelleit még nem ismerik.

Ma? — a párisi autósza-lonnak soha még ilyen sikere nem volt. 963 résztvevő, harminc közülük külföldi, vidékiek idegenek töltik meg a vendéglőket, színházakat, hotelokat: igen, ma már az autósza-lon a párisi szezon bevezetője.

A Grand-Palaisban

A kiállítás a Grand Palaisban van, ...és a Grand Palais-t környező utcákon. Mint ha Páris valamennyi autója itt adott volna rendez-vous-t. Százával sorakoznak itt egymás mellett az autótaxik, autokárok, a motociklettek, a ciklekárok, s a szebbnél-szebb karosszériák; részben a látogatók várakozó kocsijai, részben a kiállító cégek kinn rekedt modelljei.

Aki a Grand Palais nagy csarnokába belép, pillanatra elkáprázik a tündéri fénytől mely fogadja. Soha még ilyen luxussal nem diszítették az autósza-lont. A dekoráció lila színben, a csarnok tetején négy hatalmas tűzvonal izzó fényben. A kis cégek reklámjai közt a nagy márkák színes plakátjai dominálnak, arabeszkék és girlandok között: Renault, De Dion-Boulton, Peugeot, Delaunay, Belleville, Hispano-Suiza, Voisin, Delahay, Aries, Citroen, Delage, Farman, Berliet. Óriási tömeg, amely a kocsik közt hömpölyög. A »szenzációkhoz« lehetetlen hozzáférni. Sokan a lépcsőkön szoronganak, hogy legalább a karosszériák csillogó lakk, vagy acélburkolatát lássák.

A földszint közepén a nagy cégek modelljei. Renault ma már a francia autóipar szimbóluma s félelmes tankjaiért a győzelmi koszorúból is jutott neki néhány babér; tíz kocsija diszhelyen áll a terem közepén. Citroen acélkocsiját próbáljuk megközelíteni. A Peugeot-kocsinak — kerekei a felemelt tengelyek körül forognak — az embertömeg közt csak a hasát látjuk. A Ford kocsik előtt egy óraszerű mutatja, hogy éjjel nappal minden tíz másodpercben egy kocsit hagyja el a Ford-műveket. Mig a tizedik millió hét évi munkába tellett. — Itt egyik gyár győztes turakocsiját állította ki — győztes vezetőjével bizonyosságul, hogy mindkettő ép egészséges a nagy próba után. Ott egyik luxusautóban egy reklámnő ül, pompás cobolybundában. A külföldi gyárak közt főképp olaszok, amerikaiak vannak szépszámban képviselve. Németek, osztrákok hiányoznak. Az angolok sem szerepelnek nagy számban, mert a fonthoz viszonyítva a francia frank túl alacsony. Egy amerikai gyáros, Harley Davidson, aki mindenkép részt akart venni a párisi kiállításon, két motorját repülőgépen hozatta el Londonból, hogy itt legyenek a határidőn. Az emeleten a pneumatikok, pneu-ballonok, s az autóipar melléktermei, világító készülékek, önindítók, fékek, mágnesok, gyertyák, olajok stb.

A közönség? — Az autómádat fanatikus tömege. Szakértők, laikusok, vásárlók, sóvárgók. Akik mindenhez hozzányulnak, (a magnefokat kivéve — mert ezektől félnek) Akik csak a 40 lóerőseket nézik, akiknek csak az 5 lóerősek léteznek. Akik semmivel sincsenek megelégedve — de vásárolnak. Akik minden kocsitól el vannak ragadtatva, de semmit sem vesznek. Apák, akiket a lányuk kapacitál. Akik csak a katalógusokat gyűjtik szenvedélyesen.

A párisi szalon jellegzetességei

— »Semmiféle szenzációs ujtás.« évről-évre minden egyes kiállításor ez lehetett

hallani, s közben az autók tökéletesen átalakultak. Külsőleg és mechanikájukban is. Az autóipar kezdetén a mérnökök a motornak egy dekoratív burkolatot adtak, a mai torpedókban, kupékban, s kiffeben, micsoda formai tökélyt nyert már e burkolat! Mérnökök és munkások hoztak itt létre egy új esztétikát, melyben a formai tökélyt a célszerűségben van. A költők és művészek legkecsesebb, gép, tengeralattjáró, léghajó álmai is otrombák az új formák elegánszerűsége mellett.

A párisi szalon egyik jellegzetessége, a karosszériagyárak azon törekvése, hogy minél egyszerűbb és kevésbé ellenálló formát adjanak a karosszériának. Ami a sebességet még növelheti: ez a légellentállás csökkentése. S ez az épen, amit a karosszériák új formáival elérni akarnak. A versenykocsik hal-

alakuak, hátul karcsuvá nyulnak, elől teljesen simák, s nem áll ki belőlük semmi. Ugyanez a törekvés a sportkocsiknál is.

Ha a francia kocsikat a német típusokhoz hasonlítjuk, úgy általában szembeötlő kecsességük, karcsúságuk és alacsonyságuk — a német kocsik ezzel szemben bizonyára szolidabbak. A párisi kiállításon igazi luxus-kocsik láthatók, valóságos sleeping-ek Rolls Roys, 40 lóerős, Hispano-Suiza 32 lóerős, Delaunay Belleville 40 lóerős kocsijai. Árú száz—négy száz frank közt váltakozik. A kiállításon azonban legnagyobb sikerük volt az olcsó és könnyű kis kocsiknak. Citroen, Renault, Salmson, Amilcar, Peugeot, Mathis, IV. Henrik mondását: minden franciának tyuk főjön a fazekában, úgy akarják modernizálni: minden franciának legyen meg a maga autója. Ezeknek a kis kocsiknak árai 8—15 ezer frank közt váltakoznak és vásárlásukat kedvező fizetési feltételekkel könnyítik meg.

Ruszinszkó népe megmozdult

Kurtyák kommunista vezér akciója a népszövetség előtt — A rutének el akarnak szakadni Csehszlovákiától

BRASSÓ (A Brassói Lapok munkatársától.) Ruszinszkóból, amely a cseh Podkarpatska Rus néven Csehszlovákia legelnyagoltabb területe, napról napra újabb és újabb hírek érkeznek arról, hogy ennek az országrésznek a lakossága elszánt küzdelemre készült egyrészt a cseh elnyomás ellen, másrészt pedig az autonómia megszerzése érdekében. A cseh uralom, amely a Kárpátok aljában lakó ruthén néppel szemben hat esztendő alatt semminemű megértést sem tanusított, annyira elkeserítette a szegénységben színlődő népet, hogy — miként azt a legutóbbi parlamenti választások fényesen tanusítják. — képes volt a bolsevizmus karjába vetni magát. A rutének kommunista képviselőket küldtek a prágai parlamentbe.

Az autonómia iránti mozgalmat Kurtyák, az autonóm földműves szövetség képviselője szítja, aki egyrészt Radics utján a moszkvai parasztinternacionáléval keres összeköttetést, másrészt Genfben a Népszövetségnek kezdett eredményesnek ígérkező akciót. Ami a parasztinternacionáléval való együttműködésről illeti, Kurtyák tagadja, hogy annak a kommunizmussal bármilyen közössége is volna. Ezzel szemben a ruszinszkói kommunista szervezet azt az álláspontot vallja, hogy Kurtyákéknak előbb-utóbb be kell lépniök a kommunista harci szervezetekbe, mert Moszkva nem tűri, hogy a kommunista párt mellett külön parasztinternacionálé működjen. A mozgalom e tekintetben tehát még tisztázatlan: annyi azonban bizonyos, hogy az rendkívül jelentős politikai lépés, amely

igen könnyen vezethet Ruszinszkó autonómiájának elismeréséhez s később a teljes elszakadáshoz.

Ennél is jelentősebb az az akció, amelyet Kurtyák a Népszövetség előtt indított. Kurtyák megvárta, míg Benes elutazott Genfből, s csak azután nyújtotta át a ruszinszkói lakosság elkeseredett hangú memorandumát, nehogy Benes ellenintézkedéseket tehessen.

A memorandum, amely most már a népszövetség előtt fekszik és tárgyalásra vár kifejti, hogy a népszövetségnek, amely a békeszerződés szerint Ruszinszkó autonómiájának kezele. kötelessége a békeszerződés idevonatkozó részének végrehajtásáról gondoskodni.

A memorandum részletesen foglalkozik a Ruszinszkóért sérelmekkel és megállapítja, hogy a világ lelkiismeretének meg kell mozdulnia, ha oly igazságos ügyről van szó, mint Ruszinszkó elhagyott népének legszentebb jogaiért folytatott küzdelme. Ruszinszkó népe mélyen el van keseredve, amit a választások igazolnak legjobban, nem kell azonban azt hinni, hogy a ruszinszkóiak kommunisták. A kommunizmus a nép szemében csak a mai rendszer elleni küzdelmet jelenti. Ellenben igaz az, hogy a végső elkeseredés valóban tüzfészékké teheti Ruszinszkót, ha autonómiáját legszentebb joga ellenére meg nem kapja, amely esetben az ország teljesen bolsevizálás előtt áll.

A memorandumnak váratlan hatása volt. Az autonomista hangulat sohasem sejtett erősségeit ért el, s márol-holnapra autonomisták lettek olyanok, akik eddig az autonómia ellenségei voltak. Ezt csak erősítette az a legújabbban hozott legfelső közigazgatási bírósági ítélet, amely kimondja, hogy a kor-

mányzat eddig törvénytelen módon, az autonóm jogok ellenére igazgatta eddig Ruszinszkót.

A hivatalos körök természetesen a legnagyobb zavarban vannak, ilyen erős vihar még nem volt Ruszinszkóban és ez kipróbálna a legerősebb irányítókezeket is. A viharban aztán recseg-ropog az egész mai rendszer. Mindenütt a legnagyobb kíváncsisággal várják Prága döntését, amely csak kétirányban történhetik:

vagy rálépnek az autonómia megvalósításának útjára, vagy a legkimételetlenebb erőszakot fogják alkalmazni minden vonalon.

A ruszinszkói helyi hatóságok Prága döntése nélkül semmit sem mernek cselekedni. Mivel pedig a döntés sürgős volna, biztos forrásból nyert információk szerint

Prágában minisztertanács volt a ruszinszkói probléma ügyében.

Valószínű, hogy a minisztertanács nem döntött, mert erről eddig a kormányzósághoz értesítés nem jött.

A ruszin ellenzéki párt, a Kurtyák-csoport tegnap értekezletet tartott Ungváron, ahol a genfi ut várható következményeit tárgyalták meg. Kurtyákék nagyon jól tudják, hogy

az autonómia követelésében egész Ruszinszkó közvéleménye a hátuk mögött áll és ezért a legnagyobb bátorsággal küzdenek

Beavatott helyről származó információk szerint most már Prágában sem gondolnak arra, hogy a helyzetet jobban elmergesítsék és valamelyes megoldási módba szívesen belemennének, ami lecsillapítaná a kedélyeket.

Magyarországon tűz van és Szalontán verik félre a harangot

NAGYSZALONTA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Hajnali fél 2 órakor félre verték a szalontai toronyban a harangot, jelezve, hogy a 2-ik kerületben tűz van.

Szalonta tűzoltósága annak rendje és módja szerint pillanatok alatt ki is vonult a toronyból jelzett irányban, de a tűz színhelyéig nem juthattak el, mert — elvágatott ugyan a tűzoltóság túl a kaszárnyákon, látták is a tüzet, — de tovább még se mentek, mert itt Fekete Sándor tűzoltóparancsnok megállapította, hogy a tűz túl van nemcsak a város, hanem még az ország határán is, mely a megállapítások után Mezögyán és Kötegyán közti magyar területen lehetett.

És miután — a parancsnok szerint ut levéllel nem voltak felszereve, csupán vízipuskával, kénytelenek voltak — most már nem galoppban, hanem csak lassu trappal visszatérni.

KAVIAR A LEGJOBB HETI AD

HIREK

Csütörtök október 23.

Katolikus naptár: Ignác pátriárcha. — Protestáns naptár: Gyöngyike. — Görög naptár: Jakab apostol. — Izraelita naptár: 5685. Thiersi 25.

A nap kel 6 óra 42 perckor, nyugszik 17 óra 18 perckor. Legközelebbi holdváltás: újhold október 28-án 8 óra 57 perckor.

Időjárás: Jobbára felhős idő lényegtelen hőváltással, nyugaton eső nincs kizárva.

Jorgák a Székelyföldön

MAROSVASÁRHELY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Jorga Miklós pártja nagy akciót készít elő a székelyföldön, mellyel a liberálisok propagandáját akarják ellensúlyozni. A nagyszabású akciót a jövő hó folyamán kezdik meg és a párt különösképen a székely községekben akar híveket szerezni.

— **Vrendenborg bárónő halála.** Budapestről jelentik: A napokban elhunyt Budapesten Vrendenborg holland bárónő, ki a magyar gyermekvédelem legkiválóbb munkásai közé tartozott. A bárónőt kedden temették el. Temetésén a kormány képviseltette magát, s az őrjáti gyászmenetben résztvettek a fővárosi iskolák tanulói is egy-egy szál virággal kezükben.

— **Tolsztoj leánya felolvasásokat tart apjáról Péterváron.** Francia lapok moszkvai távirat alapján közlik, hogy Sonkhovina asszony, Tolsztoj leánya apjáról felolvasás sorozatot tart. Olyan dolgokat mond el apja életéből, amik idáig ismeretlenek. főképp pedig Tolsztojnak feleségéhez való viszonyáról. Az első felolvasóestélyen Tolsztojnak néhány kiadatlan intim levelét is felolvasta. Az estélyen nagy közönség volt, s a jövedelmet a moszkvai Tolsztoj muzeum alapjaira fordítják.

— **A kormány erdészeti szakiskolát létesít a Bánságban.** (Lugosi tudósítónk jelentése.) Krassó-Szörény vármegye prefektusa hivatalos formában a kormány olyan szándékáról értesült, mely szerint a földmívelésügyi minisztérium tervei szerint a Bánságban a kormány rövid időn belül erdészeti szakiskola felállítását vette tervbe, melynek helyül Lugost tartják a legalkalmasabbnak. Minthogy a hiánypótló tanintézet létesítése küszöbön van, mert az iskola megnyitását kormány körök még ennek az évnek a folyamán tervezik, az új tanintézet megfelelő elhelyezése érdekében a megyei és városi hatóságok a szükséges intézkedéseket hamarosan folyamatba teszik. Az új erdészeti szakiskola, amely Erdélyben ez idő szerint az első és egyetlen ilyen irányú szakintézet lenne, Lugosnak, a Bánság természetesen, földrajzi központjának erősen nekilendült kulturális és gazdasági fellendüléséhez nagyban hozzájárul.

— **Erdély állatügyi főfelügyelője.** Az egészségügyi miniszter október 14-én kelt 84.182. számú döntésével dr. Alexandru Uzurel-t, brassói főállatorvost Erdély állatügyi főfelügyelőjévé nevezte ki.

— **Harangszentelés Torockón.** A torockói unitárius egyházközség október 26-án szenteli fel újonnan vásárolt harangjait, melyeknek árát 280.000 lej a torockói unitáriusok saját erejükből adták össze. A harangok felszentelésére az egyházközség nagyszabású ünnepséget rendez, melynek műsora a következő: 1. Délelőtti 10 órakor istentisztelet: 1. Közének: XXXIII. zsoltár. 2. Imát mond Német István helybeli lelkész. 3. »Oh én uram...» Éneklé az ifjuság vegyeskara. 4. Ünnepi beszéd. Tartja dr. Csiki Gábor kolozsvári lelkész. 5. »Sorsod bizd az Urat.» Éneklé az ifjuság dalkara. 6. Harangokat felszentelő beszéd mond Ferenc József, az ősz püspök. 7. Gályarabok éneke: éneklé az ifjuság dalköre. 8. A harangok történetét elmondja Németh lelkész. 9. Szaval ifj. Székely János. 10. Szaval: Vernes Sára. 11. Bezáró beszédet mond: Lőrinczi Dénes esperes. 12. Közének: »Erős várunk...» II. Délután 2 órakor közeled a község háza nagytermében. III. Este 8 órakor »Nagyapó alma» Torockói életképek a múlt századból. Írta Péterffy Gy. Előadja a »Dávid Ferenc Egylet» Huszága. A közeledben egy teríték ára 100 lej.

Szabályozni kell az utódállamokbeli állampolgárságot

Egyhangu határozat a népszövetségi ligák uniójának vezértanácsában

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A népszövetségi ligák uniója vezértanácsának ülésén Medinger dr. német képviselő a csehszlovákiai német népszövetségi liga nevében memorandumot terjesztett elő az utódállamokbeli állampolgárság ügyében. Javaslata az, hogy a népszövetséget fel kell hívni hathatós eljárásra, hogy az állampolgárság dolgában uralkodó kaosz megszűnjön.

A népszövetség hasson oda, hogy a kormányok az ő védelme alatt megtartandó konferencián konvenciót állapítsanak meg, amely az állampolgárság kérdését szabályozza.

Medinger dr. indítványát, amely szerint a népszövetségi ligák uniója foglalkozzék ezzel a problémával és tüzze ki a legközelebbi ülés napirendjére, egyhanguan elfogadták és az illetékes bizottságnak adták át.

— **A szász himnusz szerzőjének emlékét ünneplik.** A brassói szász nemzeti demokratapárt, e hó 26-án, vasárnap délelőtti 11 órakor a belvárosi ág. ev. temetőben kegyeletes ünnepséget rendez. Hedwig János Lukács volt brassói városi kántornak az emlékét ünneplik, aki az erdélyi szászok ismert szép nemzeti himnuszát a Siebenbürgen Land des Segens című dalt megzenésítette. A Hedwig tiszteletére felállított síremlék felavatása alkalmával a szász egyesületek és testületek előbb a fekete templomban tartandó istentiszteleten vesznek részt, aztán zászlókkal levonulnak a temetőbe, ahol dr. Ziske Viktor, a párt elnöke mond alkalmi beszédet, Glondys városi lelkész pedig beszenteli az emléket. Eléneklék a szász himnusz, majd Schnell Károly dr. polgármester, mint egyházi gondnok átveszi a sirt és emlék gondozását.

— **A budapesti Operaházért.** Budapestről jelentik: Eszterházy Pál herceg az Operaház felsegélyezésére száz millió magyar koronát adományozott.

— **Mi minden kell egy utazáshoz?** Az államvasutak vezérigazgatóságának rendelete szerint azoknak az utasoknak, kit 10 liternél nagyobb mennyiségű alkoholtartalmu italt visznek magukkal, igazolványt kell felmutatniuk, melyből az tűnik ki, hogy az állami fogyasztási illetékeket lefizették. Akik ezt nem tudják felmutatni, azoktól az italt elkobozzák, s kihágásért eljárást indítanak meg a tulajdonos ellen.

— **Emlékték a textiláru csempészeket.** Szombathelyről jelentik: Emlékeztetés még az a nagyszabású textiláru csempészés, melyet több vámtisztviselő hónapokkal ezelőtti hamis vámnyugtákkal követett el. Ebben az ügyben most itélkezett a nagyszombati törvényszék és Kolba Béla B. listás rendőrfogalmazót hat és fél évi fegyházra és tíz évi hivatalvesztésre, Hahn Andor volt vámgyakornokot hét hónapi börtönbüntetésre, Kovács Géza magántisztviselőt másfél évi börtönré és Deutsch Henrik kereskedőt hathónapi fegyházra és tízmillió pénzbüntetésre ítélte.

— **Házasság.** Juhos Etelka és Ziegler Károly folyó hó 18-án házasságot kötöttek.

— **A Modern Muzgó igazgatóságának sikerült nagy áldozatok árán Graf Cohnt és Erna Sydow a berlini operaház primaballerináját három estére leszerződtetni.** A művészek csütörtökön érkeznek Brassóba és már az ötórás előadáson fellépnek.

— **November elsején megindul a tanítás a soproni főiskolában.** Budapestről jelentik: A Szózat arról értesül, hogy a soproni főiskolai incidentst elintézték. A két zsidó hallgató kilépett a főiskolából és elhagyta Sopront. A főiskolában a tanítás november 1-én megkezdődik.

Tisztelettel értesitem a n. é. vevőközönséget, hogy a **Tehénpiac 4. szám alatt rövid, kötött és diszműáru-üzletet**

nyitottam, ahol a legújabb és legdivatosabb kötött mellények, kabátok, sálak, szveteretek, gyereköltönyök és bóbéruhák a legolcsóbb árban kaphatók.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérem, maradok teljes tisztelettel

Horovitz Simon

— **Jaurés hamvait november 23-án szállítják a Panthéonba.** A legutóbbi minisztertanács Jaurés hamvainak a Panthéonba való átszállítása is szóba került s a ceremónia dátuma körül heves vita fejlődött ki. Herriot, s a kormány szociálista szárnya: Paul Boncour és Léon Blum azon a nézeten voltak, hogy legalkalmasabb dátum november 11-ike, a német-francia fegyverszünet évfordulója. Többen azonban azt vetették föl, hogy ez a nap nemzeti ünnep s a szocialista vezér emlékének ünneplése könnyen ellentünetésekre adhatna alkalmat, amit mindenképen el kell kerülni. Ezen a véleményen volt Doumergue elnök is, végül abban állapodtak meg, hogy Jaurés hamvait november huszonharmadikán vasárnap, szállítsák át a Panthéonba.

— **Biemel S. és Klein-Hintz szonátá-estélye.** E két kitűnő kamarazenesz utolsó nagyszabású együttes szerepléséről az ottani kritika a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott. A hegedű irodalom két olyan korszakos alkotása, mint Beethoven Kreutzer szonátája és a César Franck-féle szonáta, melyeket a művészpár programjára tűzött, csak fokozhatja az érdeklődést e hangverseny iránt, melyre a zenebarátok figyelmét ezuttal is felhívjuk. A hangverseny október 23-án lesz, jegyek a Klingsor hangversenyirodában.

— **Zita excsásznő is veszteséget szenvedett a Nordisch-österreichische bank összeomlása folytán.** (A Brassói Lapok bécsi szerkesztőségétől.) A »Staatswehr« című legitimista hetilap közlése szerint Zita excsásznő is óriási összegeket veszített az összeomlott Nordisch-österreichische banknál. Az osztrák legitimista párt pénzeinek nagy része szintén a Nordisch-österreichische bankban volt elhelyezve és így ugyancsak elvesztettek tekinthető.

— **Szerencsétlenül járt gépfűrész-favágó.** (Lugosi tudósítónk jelentése.) Sulyos kimenetelű baleset áldozata lett itt tegnap az egyik gépfűrész vállalat nap-számosa, Katona Imre. Miközben egy nagy fahasábot igazgatott a fűrészkorong alá, egy vigyázatlan pillanatban jobb kezét elkapta a korong és kezefejét a csuklóig keresztülfűrészelte. A sok gyermekes, szerencsétlenül járt munkás jobb kezét le kellett operálni.

— **A marosvásárhelyi színtársulat.** Szendrey Mihály marosvásárhelyi társulata a magyar közönség lelkes támogatása mellett folytatja előadásait. Tegnap este a Tatárjárás című operettet adták elő Erényi Böskének, a kolozsvári magyar színház tagjának vendég fellépésével. Erényi Böske művészi kvalitásait Mogyoróssy önkéntes szerepében ismerte meg a vásárhelyi közönség, Halmos Mici, Borovszky Oszkár, Selmeczy Mihály és ifj. Szendrey Mihály osztatlan tetszést arattak szerepeikben.

— **Ujrafelvételt kérnek Mittelmann ügyvédei.** Marosvásárhelyről jelenti tudósítónk: A rablással párosult emberölés bűntette miatt kilenc évi fegyházra ítélt Mittelmann József ujrafelvételi ügyében. Puchlapek Gyula és Iconaru kolozsvári detektívek tegnap befejezték a nyomozást. A bűnügy érdemi részére döntő fontosságú bizonyítékokat találtak, melyeknek Mittelmann képviselője, a Citrom és Turnovszky marosvásárhelyi ügyvédi iroda ujrafelvételt kér.

— **Öngyilkosság.** A brassói ügyészségnek ma jelentették, hogy a fogarasmegyei Kishervoj községben öngyilkosság történt. Andrej Maga Vazul ottani gazdálkodó főbelölte magát és meghalt. Öngyilkosságának okát nem tudják.

— **Kifutó fiu a délutáni és esti órákra felvételik a Brassói Lapok szerkesztőségében.**

— **Ujabb postalopás Szatmáron.** Szatmárról jelenti tudósítónk: Megirtuk már, hogy pár héttel ezelőtt a szatmári kettős számú postahivatalnál nagyszabású lopásokat fedeztek fel. Ma az egyes számú postahivatalnál hasonló csalásnak jöttek nyomára. A főnökségnek ugyanis feltűnt, hogy az utóbbi időben rengeteg levelet reklamál a közönség. Nyomozni kezdtek, megfigyeltették a levelekkel foglalkozó hivatalnokokat. A gyanú Kádár Mihály, kezelőre irányult. Kit ma váratlanul letartóztattak. Kádárnál igen sok felbontott levelet, cseh és magyar pénzt találtak. A letartóztatott hivatalnok beismerte, hogy már régóta fosztogatja a leveleket. Az eljárást megindították ellene.

— **Öngyilkos lett, mert a férje elhagyta.** Nagyváradról jelenti tudósítónk: Pap Zoltán városi tisztviselő felesége a tegnapi nap folyamán öngyilkosságot követett el azon való bántatában, hogy férje elhagyta. A szerencsétlen asszony nagy adag sztrichnint vett be, úgy, hogy haldokolva szállították a kórházba és kihallgatni sem lehetett. A szomszédok szerint Papné három napja elhagyta az ura és azóta feltűnően buskomor volt. Az öngyilkos asszony élet-halál közt lebeg.

— **Letartóztattak egy csempésznőt.** Nagyváradról jelenti: A biharpüspök vámnál Irímie Taxator a Budapest felől jövő gyorsvonaton letartóztatta Roth Reginát, egy ismert kolozsvári kereskedő feleségét. Megmozgása alkalmával ruhájának és felöltőjének bélésebe bevarrva mintegy két és fél kilo selyemszövetet és selyemszalagokat találtak. A kereskedőnő a vámbizottság csempészés miatt 250 ezer lej bírság megfizetésére és az áru elkobzására ítélte. Roth Regina az ítélet ellen a pénzügyminiszterhez felebbezett.

Tökéletes szabású raglánok NEUMANN-nál. — **A sikkasztó államtisztviselők szövetsége.** Szatmárról jelenti tudósítónk: A Cioc Haralambie ügyében folyó vizsgálat kiderítette, hogy Cioc összeköttetésben állott Condescuval, a kolozsvári panamista vasuti fő tiszttel, aki jelenleg Kolozsváron van letartóztatásban. Az újabb adatok szerint a vasutkára a szatmári panamánál milliókra rug.

— **Modern Mozgó.** A hindu siremlék második része még csak ma látható. A teljesen új kópia és a szereplők feledhetetlen művészi játéka vissza varázsolta a régi jó idők emlékeit. A Modern Mozgó játékrendjén a megindult szezon folyamán csak elsőrendű és irodalmi értékű filmek fognak szerepelni, amit már a közeli napok be is fognak bizonyítani. A következő bemutató: »Graf Cohn« Langenscheidt Paul híres regénye filmen. A filmről csak annyit árulunk el, hogy a mai társadalmi drámák kimagasló gyöngye.

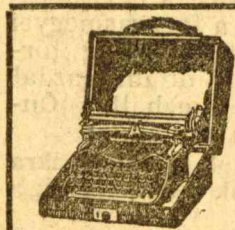
— **Felhívjuk olvasóink figyelmét a Horovitz Simon cég mai hirdetésére.**

— **Súlyos autóbaleserencesétlenség Bukarest mellett.** Bukarestből telefonálja tudósítónk: Vasárnap délután borzalmas autóbaleserencesétlenség történt körülbelül tizenöt kilométernyire a fővárostól. Egy autóbusz haladt át Stupenesti községen. Az autóbusz egyik kanyarodónál az árokba zuhant, s darabokra törött. A kocsijai közül Constantin Vasilescu 58 éves bukaresti lakost holtan, Maria Radulescu, Juon Anghel és Elena Obert ugyancsak bukaresti lakosokat pedig halálra huzták ki. Az autóbaleserencesétlenségnek még tíz súlyos sebesültje van, a kiknek majdnem mindegyike lábtörést szenvedett. A szerencsétlenséget a község Petrescu nevű rendőre okozta, aki helytelen utasítást adott a kanyarodónál az autó vezetőjének.

(*) **Idegességek és lelkibetegeknek az enyhe Ferenc József keserűvíz jó emésztést, tiszta fejet és nyugodt alvást teremt.**

— **Könyvedvelők figyelmébe.** Bármely — bárhol hirdett könyv ugyanazon áron kapható nálam. Egyes könyveket, valamint egész könyvtárakat jó áron veszek. Eladandó könyvekről jegyzéket kérek. Keszey Albert könyvkereskedő, Cluj-Kolozsvár.

(*) **A borszéki borvíz az ásványvizek királya** Nagyban eladás az Áronsohn H. és Tsa cégnél. Telefonszám 7. Üvegenként kapható a Fiații Őrghidan Kapu-uccai fűszer és csemege üzletében. 2035

Szaküzlet
írógépek
részére, valamint
javító műhely
Hans Cloos
BRASSÓ - SEGESVÁR
Fekete-u. 19. Kut-tér 1.

KÖZGAZDASÁG

Feloszlatják a Faegyesület kolozsvári központját

Uj országos Faegyesületet állítanak fel a Regát és Bukovina bevonásával
Megmarad a mai körzeti szervezet — A fatermelők bajai
A brassói körzet közgyűlése

BRASSÓ (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Erdélyi Faegyesület brassói körzetének közgyűlését nagy érdeklődés mellett tartották meg a kereskedelmi és iparkamara gyűléstermében. A nagyszámban megjelenő tagokon kívül Servatius Lajos subprefekt a vármegye, Voina főfelügyelő az államvasutak és Paul kamarai elnök a kereskedelmi kamara képviselőiben vettek részt. Schauer Ernő elnöki megnyitójában ramutatót arra, hogy a háború és a forradalom romboló munkája után a fatermelésre nagy feladatok vártak az ujjaépítés munkája terén. Sajnos, az ujjaépítés munkája nem folyt energiával és bár a fatermelés teljesen modernül kiépített és kifejlesztett gazdasági ágai hozott létre, nem rajta mulott, hogy az ország közgazdaságának és az exportnak megjavításában az őt megillető szerephez nem juthatott. Nyomatékos hangsúllyal mutatott rá azokra az akadályokra, melyekkel a faipar lépten-nyomon találkozik. Különösen kiemeli

a vagonhiányt, jogosulatlan fuvardijakat s más nehézségeket.

Ily súlyos és nyomasztó gazdasági helyzetben a feltornyosuló kérdések megoldására különösen szükség van az összetartásra és egyetértésre.

Az előterjesztések során Pálmai Béla ismerteti a faegyesület rekonstrukciójára kiküldött bizottság eddigi munkáját. Előterjesztései alapján a közgyűlés egyhangulag elfogadta azt a javaslatot, mely szerint

alakíttassék egy új országos faegyesület a kolozsvári központ feloszlatásával

ugy azonban, hogy az erdélyi körzetek megmaradjanak és mint ilyenek lépjenek be az új szervezethez szavazati jogaiknak a körzeti megbízottak útján való gyakorlásával. Az új szervezet alapszabályainak kidolgozásában a döntő súly az erdélyi körzetek részére bízottatik. Függetlenül attól, hogy a regái és bukovinai körzetek létesítenek-e egymással kapcsolatot vagy sem,

az erdélyi körzetek a bukaresti központi irodában képviselőt állítanak fel.

Steinberger Viktor, az Erdélyi Erdőipar Rt. vezérigazgatója szakszerű előadásban mutatott rá az 5 százalékos büntető tarifa romboló hatására, kidomborítván, hogy a magyarországi piacot az erdélyi fatermelés Cseh szlovákiával szemben teljesen elvesztette, mert a míg az állam és Jugoszlávia is a kedvezmények egész sorozatával mozdítják elő a fatermelést és fakivitelt, addig itt az akadályok egész rendszere teszi lehetetlenné a versenyt. Ugyanilyen nehézségekkel kell megküzdeni a Középtengerre irányuló kivitelnek is. Javaslataira kimondja a közgyűlés, hogy

teljes erővel csatlakoznak az 50 százalékos büntető exporttarifa eltörlését követelő országos akcióhoz

se végett a november 9-iki bukaresti tüntető nagygyűlésen lehetőleg nagy számmal fognak megjelenni.

Reichfeld Izsó, az Ofa igazgatója, közvetlen példákkal mutatja ki

a hitelezői védegyelet és választott bíróság

felállításának szükségességét. Az általános gazdasági leromlottsággal és teljes megbízhatatlansággal szemben ugyanis szükséges a védekezés. Tervezete teljesen szabad kezét nyújtana minden termelőnek az árszabályozásoknál. Nincsen kartellszerű megállapodásról szó, mert mindenkinek egyéni dolga hogy milyen feltételek mellett és milyen áron adja el termékeit. De biztosítékokra van szükség, hogy a kötelevekben vállalt kötelezettségeket a vevők pontosan teljesítsék. A fizetésben renitens vevőt a hitelezői védegyelethez bejelentik, a termelők pedig kötelezik magukat, hogy ilyen vevő részére több árut nem adnak. A peres eljárás

hosszadalmas volta miatt szükségesnek tartja a választott bíróság alkalmazásának egységes kikötését

már az egyes kötelevekben. A választott bíróság tervezetét dr. Bársony Sándor a körzeti titkára ismerteti. A közgyűlés pedig kimondja, hogy a megoldás feletle sürögös, s bizottságot küldenek ki a szerződéses megállapodás és kötelevtervezet elkészítésére. E kérdésel kapcsolatban felmerült egy egységes értékesítő iroda felállításának eszméje is, amelyet ez alkalommal nem tartanak gyorsan és könnyen megvalósíthatónak.

Sziklás József terjeszti elő a körzet által elvállalt

olcsó tűzifa közszállítások

lebonyolításáról szóló jelentését, amellyel igazolta, hogy a brassói körzet tekintélyes áldozatot hozott a katonaságnak, államvasutaknak és Bukarestnek múlt évi kedvezményes tűzifaellátásával. Az ennek ellenében a kormány részéről a kivitelre kerülő áru után vagononként kilátásba helyezett 250 lejes refakciókra nézve a közgyűlés dr. Debrezci Béla indítványára kimondja, hogy a tűzifát tényleg exportáló körzetekkel szemben a refakciókból megfelelő hányadra igényt tartanak, hogy a brassói körzetre eső refakcióbevétele egy előzetes megállapodás alapján a körzet vagyonát fogja képezni, melyet közös közérdeklő célokra fognak felhasználni és hogy

e refakciók 10 százalékát a fatisztviselők nyugdíjalapja javára fogják fordítani

Jóváhagyta a közgyűlés a tűzifaszindikátus megalakítását, mely az egyesület keretében autonóm jelleggel fog működni. A titkári állás véglegesítésére és betöltésére pedig bizottságot küldtek ki.

Lesújtó német vélemény a lejről és Románia közgazdaságáról

BERLIN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Schönberger pénzügyi körökben nagy tekintélynek örvendő »Ostdevisenbericht«-nek legújabb száma részletesen foglalkozik a román lejjel és mindenekelőtt megállapítja, hogy Románia gazdasági helyzete egyenesen katasztrófális.

Az ipar hitelgényei sokkal nagyobbak azoknál az összegeknél, amelyek tényleg rendelkezésre állanak. Főként Erdéllyel bannak igen mostohán. Így például szerinte az erdélyi grafikai ipar számára mindössze 600 ezer lejt engedélyeztek ugyanakkor, amikor az okiráltságbeli grafikai ipar 34800000 lejt kapott. Tekintetbe kell itt venni, hogy a hitelpolitikát is Bratianu irányítja. Ha azonban folyosítanak is hitelt, úgy ez csak az azonnali felmondás lehetősége mellett történik.

A lej zürichi emelkedése egyáltalán nincsen összhangban az ország gazdasági helyzetével. Ez év júliusával szemben, amikor a lej kurzusa Zürichben 2.14 frank volt, ma Romániának 30 százalékos javulást kellene felmutatni. Ez azonban nincsen így. A bankok már hónapok óta nem tudják a hitelgényeket kielégíteni és ennek következtében a bukaresti jegyzés sokszor 10 százalékot is mutat a zürichi és párisi jegyzésekkel szemben. A kereskedelem teljes pangása folytán a külföld részéről egyáltalán nem történnek rendlések. Bratianuék deflációs politikája örvénybe taszítja az országot. A lej látszólagos szilárd kurzusa sem fogja a veszélyeket eliminálni.

Tőzsdesztrájk Berlinben

BERLIN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A berlini tőzsdetagok a rájuk kivetett magas adók ellen tüntető sztrájkot rendeztek és a mai tőzsdénapot nem tarották meg.

Hirdesse meg árúit a „Brassói Lapok”-ban és özönével kapja a rendelést, mert a „Brassói Lapok”-at mindenki olvassa

A MAI PENZPIAC

Kedd, október 21.

A világpiacon a svájci frank mutat szilárd irányzatot. A lej újból erősödött, fel-tűnő azonban az angol font erős nekilendü lése.

A belföldi piacon ma reggel 34.30 lejes svájci frank alapon indul a piac. Sok az áru, kereslet nincs, üzletkötés a legminimálisabb. Az egész napon tartó lanyhuló irányzatot befolyásolja a lej zürichi jegyzéséről érkező hír is, úgy, hogy lanyhulunk 33.75 lejes svájci frank alapon. Estefelé hirtelen fordulat áll be, a kínálat keresletté alakul, az áru a piacról egyszerre letűnik, úgy a napi piac szilárd irányzattal zárul. **Estéi keresleti záró árfolyamok:** egy svájci frank 34 lej, egy dollár 175, egy angol font 797, egy francia frank 9.35, egy cseh korona 5.26, egy olasz lira 7.75, egy lejért 400 osztrák, illetőleg 420 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárjelben a tegnapi zárástól való eltérések.) Zárás: egy dollár 5.20 és fél (-fél), egy angol font 23.75 (+35), száz francia frank 27.10 (-20), száz olasz lira 22.65 (-6), száz cseh korona 15.47 és fél (-2 és fél), száz dinár 7.55 (+5), száz leva 3.75 (-2 és fél), száz lej 2.95 (+5), tízezer magyar korona 0.67 és fél (-fél), tízezer osztrák korona 0.7350, száz járadékmárka 123 és háromnegyed, (-egynegyed).

(-) **Budapesti értéktőzsde.** A keddi tőzsdenapon lényegesen árfolyam lemorzsolódás állott be rendes hangulat mellett. Zárati árfolyamok ezresekben: Magyar hitel 450, Osztrák hitel 159, Salgó 470, Rima 129, Déli vasút 53, Államvasút 460, Kohó 350, Atlantika 19, Ganz-Danubius 2210, Köszén 2800, Papiripar 42, Nasici 2025, Szlavónia 79, Földhitelbank 230, Viktória malom 225, Kereskedelmi Hitel bank 24, Pesti Magyar Kereskedelmi 1140, Beocsini 860, Urikányi 790, Láng 94, Lip-ták 20 és egynegyed. Schlick 50, Brassói 380, Zabolai 68, Záróti 2.2, Cukoripar 2200, Klotild 49, Temesi szesz 230, Hungária mű-trágya 103, Olasz bank 20, Angol-magyar 46, Leszámitoló 68, Magyar-Cseh 21, Nova 152, Kronberger 14.5, Közúti 64, Csáky 11.5, Izzó 710, Magnezit 1750, Viktória butor 3, Ofa 515, Pesti Hazai 3140.

(-) **A CFR hírei.** Az államvasutak vezérigazgatósága a kis állatok után a vasúti vámhelyeken az át, illetőleg kimenő, vagy be-jövő rakományok kezeléséért fizetendő bi-zományi díjat darabonként 5 lejben állapi totta meg. Kis állatok: juh, bárány, kecske, tejes borjú, s ezeknél kisebb állatok. A szár-nyasokat — ha ketrechen szállítják, becsomagolt árunak kell tekinteni. Egész kocsi-ra komány szabadon levő szárnyasért vagonon-ként ez az illeték 100 lej kocsinkint. Kutyáért darabonként 25 lej a díj. Ketrecek-ben szállított kutyákat csomagolt árunak ve-szik. Nagy állatok díja fejenként 25 lej.

Az államvasutak vezérigazgatósága az áruk érkezéséről szóló értesítési díjakat 6 lejben állapította meg. Ha az értesítés távirat vagy ajánlott levél folytán történik, a 6 lej díjhoz a távirati, illetőleg ajánlott levéldíj hozzászámítandó.

(-) **Állatehvitel Csehszlovákiába.** Cseh szlovákia a Romániából bevitelre kerülő álla-tokra részleges határzárt rendelt el, úgy, hogy csak a hasított patájú állatok bevitelét engedi meg.

SPORT

(x) **Brasovia—CFR mérkőzés.** Az első osztályu bajnoki mérkőzések befejeződnek csütörtökön a Brasovia—CFR mérkőzéssel. A mérkőzés, mely az őszi forduló vezető állását fogja eldönteni, délután fél négy óra-kor kezdődik. Ugyanis a Hargita mostanáig három győzelemmel és egy eldöntetlen mér-kőzéssel a tabella élén halad, míg a Braso-via két győzelem és egy eldöntetlen mérkő-zéssel a második. Ha a Brasoviának sikerül a BCFR felett győzelmet aratni, a gólarány dönti el a két csapat között az őszi forduló vezető állását, mivel ebben az esetben a pontszáma mindkettőnek egyenlő lesz.

(x) **Uruguay olimpiai bajnoksága** a Cseh-Szlovák Labdarugó Szövetség meghí-vását elfogadta és 1925 május 17-én fog Prá-gában vendégzerepelni. A mérkőzés egybe-esik a FIFA prágai konferenciájával.

(x) **Magyarországon három hónapig nem lesz futbalsport?** Az OTT elnöki tanácsa az MLSz és MAC közötti harc ügyében a kö-vetkező javaslatot lép a közgyűlés elé: Az el-nöki tanács javasolja egyhangúlag, hogy a jövő évtől kezdődően Budapesten a június 1 és augusztus 31 közötti időszakban semmi-

féle futballmérkőzést ne lehessen játszani. Az OTT ezt a javaslatot a kultuszminiszter-nek is felterjeszti.

(x) **A két legjobb francia vízpolócsapat Budapesten.** A Les Enfants de Neptune de Tourcoing és a Libellula, a két legjobb fran-cia vízpolócsapat, amelyekből rekrutálódott a francia nemzeti csapat, amely az olimpiá-szon megnyerte a világ bajnokságot, a jövő esztendőben Budapestre megy. Azonkívül Prágát és Bécsét is felkeresik.

(x) **A második német-francia találkozás.** Vasárnap találkoztak a háború óta másod-izben a német és a francia futballisták. A berlini Tennis-Borussia futbalcsapatát látta vendégül a párisi Club Francis. A játék meg kezdése előtt a német csapat selyemzástlót nyújtott át a franciáknak, a mérkőzés emlé kére. A mérkőzésen a németek bizonyultak jobbnak és sikerült a francia csapatot 3:1 arányban legyőzniük. A nagyszámú közönség a meccs egész folyamata alatt meleg óvációk ban részesítette a német csapatot.

A gólkirály. Futball-regény. Irta: Pánczél Lajos. Ara 35 lej. Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályától Brassó, Kapu-u. 64-66.

21366—1924 tan. szám.

Hirdetmény.

Ezennel köztudomásra hozatik, hogy Brassó vármegye zootechnikai bizottsága az állatok ne-mesítése céljából bikákat és kanokat veszen.

E célra oly állatok tulajdonosai felhivat-nak, hogy azokat a megye állategészségügyi hi-vatalának jelentsék be.

Brassó, 1924. október 11.

6298

A városi tanács.

22561—924 tan. szám.

Az állítási lajstromok érvényesítése (verifikálása) és központosítása (centralizálása) 1923 évi október hó 27—30-áig.

Az 1926 évfolyamra (1904 évi születőkre és az 1902 és 1903 születésű évfolyamokból visszaállítottakra (amánafi) vonatkozó állítási lajstrom, valamint az 1927 és 1928 évfolyamokra (1905 és 1906 születőkre vonatkozó előkészítési lajstromok el vannak készítve.

1. Ezen lajstromok verifikálása 1924 évi októ-ber hó 27-én reggel 8 órakor fogantatosítottat, a vár, katonai ügyosztályban (vár. tanács épülete, Kapu-utca 63 sz., II. emelet.)

A verifikáló bizottság előtt, amely ezen laj-stromok összeállítását ellenőrzi, mindenki megjelenhet és felszólalhat az ifjaknak téves felvétele vagy fel nem vétele miatt, mely felszólalások helyessége pedig okmányilag beigazolandó, mely igazolások alapján a lajstromoknak megfelelő kiegészítése vagy helyesbi-tése fogantatosítottat.

II. Ezen lajstromok centralizálása (közponosi-tása) 1924 évi október hó 29- és 30-án mindenkor reggel 8 órától kezdve, délelőtt történik szintén a vár, katonai ügyosztályban.

A centralizálási bizottság előtt az 1926 évfolyambeli ifjak, az 1902 és 1903 születési évfolyamból visszaállítottak (amánafi és különösen azon 1904 év-ben születők tartoznak megjelenni, kik a következő kedvezmények elnyerése iránt folyamodni, szándéko-znak, ugymint:

Felmentés mint családfenntartó, a szolgálatnak tanulmányok folytatása céljára való elhalasztása, vagy az iskolai képzettség alapján a tartaléktiszti vagy al-tiszti rang elnyerése.

Jelentkezésre kötelesek még ily ifjak, kik az 1926 évfolyambeli állítási lajstromban előfordulnak, de idegen állampolgárság elnyerését óhajtják, továbbá oly idősebb férfiak, kik az 1926 évfolyambeli laj-stromba, mint annak idején kihagytak (omisi) eset-leg utólagosan vettek fel, de bebizonyíthatják, hogy 46 évnél idősebbek és végül ilyenek, kik a véderő-törvény értelmében mint bíróság elítéltek az állítási lajstromból való törölésüket kérik.

Megjegyeztetik, hogy csak mint családfenntar-tók tekintetbe jövő egyének menthetők fel.

Ily ifjak, kiknek idősebb egészséges fivére van-nak nem menthetők fel.

A felsorolt kedvezmények elnyerésére szüksé-gelt kérvényeknek felszerelési módjára vonatkozólag a centralizálási bizottság adja a kellő felvilágosítá-sokat.

Brassó, 1924 évi október hó 16-án.

—6297—

A városi tanács.

Nyílttér

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel kinyilatkoztatom, hogy feleségemért semmi néven nevezendő fizetést nem vállalom, adósságait nem fizetem s érte-jőt nem állok.

Gheorgheni-Gyergyószentmiklós, 1924. október 17.

Ratkay István.

*Ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelős-séget a szerkesztőség.

A NAGYON SZÉP FÉRFI

Jeanne Marni regénye

Franciából fordította: Halász Gyula

3

— France Arbresles kisasszonynak vas-akarata van, szakította félbe Lesueur kisasz-szony, s bár egyébként alkalmazkodó, szük-sege van az irányításra.

— Kétségtelenül, kétségtelenül... Készül-jön föl hát, kicsikém.

— De hisz készen vagyok, mondtam mo-solyogva.

— Hogyan? Pensióbeli ruhájában akar velem jönni?

— Nincs más ruhám.

— Arbresles asszony nem küldött ele-gendő pénzt, magyarázta Lesueur kisasszony a meglepett ábrázatu Nurieuxnek.

— Ah! Hát jó, jöjjön így; azt hiszem a feleségem el lesz ragadtatva, hogy ezzel az üggyel foglalkozhatik és komoly indoka lesz rá, hogy a Louvre áruházba mehessen.

Pár perc alatt ultra készen voltam. Meg-csökoltam Lesueur kisasszony pirosfoltos or-cáit s Nurieux ur karján, vissza sem fordul-va, elhagytam az épületet, amelyet, gondol-tam, meg viszontlátok, de ahová nem tér-tem vissza többé.

— Beszéljen atyámról, mondtam Nuri-eux urnak, pár perccel később a kocsi-ban. Ha tudná, micsoda fájdalom rám nézve, hogy alig tudom visszaidézni arcvonásait, hogy a hangját is elfelejtettem, s még csak egy kis arckép, egy mellszobor sincs tőle! Pedig szobrász volt.

— Igen, de halála olyan hirtelen történt, szinte orvul csapott le rá. Egy medaillon mégis van tőle, nálunk majd meglátja. Saj-nálatos azonban, hogy a mamájának nem volt ideje rá, hogy megfesse az arcképét; mert kettejük közül ő volt a tehetségesebb.

— Csakugyan?

— Ezt nem tudja?

— Nem.

Pedig úgy van. Prospernek volt bizonyos érdeme, de kiváló professzor lévén, sohasem alkotott valóban eredeti művet. Mamája el-lenben, akit Prosper tanított a rajzolás ele-meire, előbb elérte, majd elhagyta, s végül híres név lett a festészetben, mely a férjé-ét egészen elhomályosította.

— És nem volt szomorú e miatt?

— Előbb igen, egy kicsit; de azután, mivel imádta az ön anyját, s mivel sem szü-lő, sem rokonai nem voltak már, s nem volt ki mást szeretni, a királyné férje szerepét töltötte be. »Látod, monda nekem, Germai-ne a férfi a háztartásban, France és én, mi a gyermekei vagyunk.« Óráig játszott ma-gával és mikor egyszer maga nagybeteg volt, miss Gibsennel éjszakákon át virrasztott ágya mellett.

— Szegény atyám!

— Szegény barátom! De töröljük le könnyeinket, édes kicsikém, ime nemsokára otthon vagyunk és nem akarom, hogy a fe-lelősem megszidjon, ami bizonyára megtör-ténék, ha észrevenné, hogy ön sírt.

Nurieux asszony rendkívül szívesen fo-gadott.

Kicsiny teremts volt, akinek mosolygó arca vonzott és meglepett is egyuttal. Nem tudom, valóban csinos volt-e, de ahogy az-nap láttam, elragadónak tetszett a szürke szemeivel, vakító arca színével és főképp hul-lámos ruhában szabadon mozgó gömbölyű termetének bájával.

— Isten hozta, monda, mialatt megcsó-kolt s érezte magát a mi gyermekünknek. Nekem is lehetne egy ekkora lányom...

S ahogy csodálkozva ránéztem:

— Hát igaz, nagyon öreg vagyok, mon-dá nevetve, már harmincnyolc éves!... És hogy mamai mesterségemet mindjárt el is kezdjem, elviszem a szabónőhöz, hogy et-től a pensióbeli uniformistól megszabadul-jon.

Nagyon boldog voltam a Nurieux-család nál, s ha visszagondolok rövid és mégis oly nehéz sorsomra, bizonyos vagyok benne, hogy a vakáció e napjai voltak az egye-düliek, amikor valóban szomorúság nélkül éltem.

Nagyon hamar észrevettem azonban, s ez volt az egyetlen fekete pont ezen a szép kék égbolton, hogy Nurieux-t és felesé-gét, akik látszólag olyan jól éltek együtt, a vatóságban mély ellentét választotta el.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdáján.

Aprított és
hasábos

száraz búktüzifa

megrendeléseket a legalacsonyabb napi áron felvesz a

Brassói Népbank R.-T. (Kapu-ucca) és az Általános Kereskedelmi R.-T. (Malom-ucca 7 b.)

TELEFON: 195.

TELEFON: 385.

Padlófénymázak,

Emailfénymázak, fehér és színes,
Anilinfestékek,

fa, gyapju, pamut, ruhák és hűsvéti tojás festékek
részére.

csak a legjobb gyártmányok. A leggazdagabb választékban
olcsó árak mellett TEUTSCH GY. drogéria
Brassó, Kolostor-ucca 5.

Nagy harisnyavásár mélyen leszállított árakkal 38 BLATT 38 Braşov, Kapu-ucca

Kötött harisnya	minden színben	Lei	35.—
Flohr harisnya	"	"	65.—
Cérna muszlin	"	"	100.—
Selyem fáttyol	"	"	150.—
1/2 dtz. férfi harisnya	"	"	140.—
Reclam gyapju blus	"	"	250.—
Flu gyapju sweater	"	"	130.—
Női kötött gyapju kabát	"	"	650.—

**Divat keztyűkben és kötött
árakban óriási választék.**
Legjobb kötött harisnyák
csak BLATT-nál kaphatók.

Palotailván eladó egy **ház** három üzlethe-
lyiséggel, nagy udvarral, jelenleg italmérési joggal ol-
csón és örök áron. Bővebb felvilágosítást KONERT
LAJOS tulajdonos ad Palotailván.)()()(763

2000 lei jutalom

annak, aki az elvesztett nőstény vizsla kutyám nyomára
vezet, amelyet a közhalmi állomáson szeptember 26-án
még láttak. A kutya Dolla névre hallgat. Színe fehér,
nagy barna foltokkal, a hátsó jobb lába szintén barna.
Cím: H. ZEIDNER Brassó, Közép-ucca 86. 6249

KIRCHEIS-féle plémegmunkáló- gépek

amíg a készlet tart

KÉPVISELET
Erdély részére:

BRASSÓ, KUT-ucca 43

Gömbfát RANOV, LACK

lenyőt, tölgy és bükkfát BLAU & Co. Bukarest,
keres megvételre: Str. Heliade 42. (Obor.)

Gróf Teleki Sámuel örököse Dumbravioara (Sáromberke) ménességéből több ló,
2—12 évesig, csikos kancák, behajtott kocsi-
lovak, hátlovak stb. f. évi nov. hó 2-án d. e.
9 órakor önkéntes árverésen el fognak adni
a legtöbbet ígérőnek Dumbravioarán (Sárom-
berkén), Mureş-Turda megye.

Az eladásra kerülő lovak fajtisza, félvérek,
van közöttük muraközi nagy igásló is.
Bővebb felvilágosítással szolgál Gróf Teleki
Károly Központi Igazgatóság, Dumbravioara
(Sáromberke).

Simmering motoros-favágógép 5 HP Skoda motoros-favágógép 6 1/2 HP Simmering motor 5 HP olcsón eladó

Bartha Árpád, Sft. Gheorghe—Sepsiszentgyörgy.

Erdély nagyobb városában levő épület- és
butorasztalosárugyár keres szakképzett na-
gyobb gyakorlati tudású, feltétlenül vezetőképes

művezetőt.

Ajánlkozók közöljék, milyen képzettséggel
rendelkeznek, mely üzemnél meddig, milyen
minőségben voltak alkalmazásban. Közöljék
további személyi adataikat, fizetési igényüket.
Ajánlatok „Önálló” jellegre a Radio hirdetési
osztályához Cluj, Str. Regina Maria 34. sz.
cimre küldendők.

Hirdetmény

Bérlet megszüntetés folytán a jóhírnevű
Satu-Marei Dácia (volt Pannonia) szálló-
dában levő összes szállodai, éttermi, kávéházi,
pince stb. berendezések és felszerelések az
1924. okt. 29-én kezdődő nyilvános szóbeli
árverésen eladatnak és pedig:

1924. okt. 29-én d. e. 8 órai kezdettel
szobaberendezések, ágyneműek, terítők, fűg-
önyök stb.

1924. okt. 30-án éttermi és kávéházi be-
rendezések, ezüstneműek, evőeszközök, asz-
talmeműek stb.

1924. okt. 31-én pincében található borok,
hordók, konyhai felszerelések, udvaron talál-
ható eszközök, szekerek, kocsi, ló, lószér-
szám stb. tárgyak.

Kikiáltási áron alól a tárgyak el nem adhatók.
Vételi illetéket vevő fizeti. A megvett tár-
gyak értéke azonnal fizetendő és azonnal el-
szállítandó.

Eladók csak a tulajdonjogért szavatolnak.
Árverés előtt az egész berendezés és felsze-
relésre vonatkozó ajánlatokat is elfogadjuk.
Satu-Mare, 1924. okt. 15. A tulajdonosok.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 3 lei. - Vastagabb betűvel 6 lei. - Állást keresők
nek 25%o engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.

Apróhirdetéseket a fenti eredeti árak mellett bizom-
nyosunknál is feladhat minden helységben, aki posta-
san továbbítja azokat kiadóhivatalunkhoz. - Csak
válaszbélyeggel felszerelt kérdézősködéseknek
válaszolunk.

**Személyszállító
autó-vállalat.**
Jancsó. Telefon
5-30 Brassó, Fe-
kete-ucca 44. 9463

Cimexol holtbiz-
tosan kiirt minden po-
loskát családostól.
Egy üveg ára 20 lej. Fő-
lerakat: Krafft & Her-
berth, Brassó. 5088

Elcsesrélném belváros-
ban levő 2 szobás udvari
lakásomat 3 szobással
megfelelő lelépést fizetek.
Ajánlatot „Csere” jellegre
kiadókba kérek. 6239

Sofför mechanikus
14 évi gyakorlattal azon-
nali belépést keres. Kirin
Targul-Mureş, Str. Podeni
16. 6233

**Lakatos és kovácszer-
számok** rendkívül ol-
csón eladók. Sft. Gheorghe
özv. Prázmári Sándorné
Cusa-voda 24. 6229

Eladó jutányos áron,
egy új félfedelű, féloajjas
tengelyű fajtán kocsi.
Megvételre keresek hasz-
nált fémegmunkáló gépe-
ket. Ugyanott egy tanonc
telvéteket. Karójan József
kerékgyártó, Baraolt-Ba-
rót. 6169

**Kitűző leány felvéte-
lik a Brassói Lapok
kiadóhivatalában.**

Szászrégenben újonnan
épült szálloda épületben
közvetlenül a vonat mel-
lett **lodrász üzletnek**
való helyiség kiadó. Érte-
kezni Friedmann szálló-
dásnál Szászrégen. 6284

Keresek megvételre
egy gyapjufésülő gépet és
egy aszurozó és tambru-
lirózó gépet. Megkeresé-
seket „Brassói Lapok”
Tg.-Mureşi Fiókkiadóba.
6283

Lóheremagot veszek,
ármegállapításhoz 200 gr.-
os minta szükséges.
Bartha Árpád Sft.-Gheor-
ghe-Sepsiszentgyörgy. 6282

Gyermekezszerető ma-
gyartanítónő magántani-
tónak vagy anyahelyet-
tesnek ajánlkozik uri csa-
ládhoz. Cim 6285 sz. alatt
a kiadóban.

Elsőrangú női szabó
ajánlkozik házhöz. Helt-
dörfer Käthe, Weiss
hály-ucca 16. 6281

LEGUJABB ŐSZI ÉS TÉLI DIVATLAPOK

Smart	—	—	—	120 Lei
Astra	—	—	—	100
Perfekt Album	—	—	—	100
Paris confection	—	—	—	120
Perfekt Mode	—	—	—	40
Wiener Chic	—	—	—	190
Wiener Schneider Modelle	—	—	—	180
L'Enfant gyerek album	—	—	—	100
Chic Parisien	—	—	—	200
Elite	—	—	—	145
Favorit Modern Album	—	—	—	45
Le Chapeau D'hiver (női kaip)	—	—	—	180

Brassói Lapok könyvosztálya
Brassó, Kapu-ucca 64—66. szám.